

17
18

Datganiadau Ariannol am y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

	Tudalen
Adolygiad Strategol	2-8
Datganiad Budd Cyhoeddus	9-10
Datganiad Llywodraethu Corfforaethol	11-12
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor mewn perthynas â'r Datganiadau Ariannol Cyfunol	13
Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Gyngor Prifysgol Bangor	14-15
Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfunol a Phrifysgol	16
Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn Cyfunol a Phrifysgol	17
Mantolenni Cyfunol a Phrifysgol	18
Datganiad Llif Arian Cyfunol	19
Datganiad Polisiâu Cyfrifo	20-26
Nodiadau am y Datganiadau Ariannol	27-43

Adolygiad Strategol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

Trosolwg o 2017/18

Yn y flwyddyn 2017/18 gwelwyd Prifysgol Bangor yn parhau i ganolbwyntio ei hymdrechion ar barhau i fod yn atyniadol i fyfyrwyr, o ran yr arlwy academiaidd a'r profiad myfyrwyr, gan gyflawni ei hamcanion ehangach mewn meysydd megis ymchwil, cenhadaeth ddinesig a rhyngwladoli. Mewn termau ariannol, rhoddir golwg well ar ganlyniadau'r flwyddyn drwy gydnabod dwy eitem o 'ffawdelw' sylweddol o fewn yr Incwm, nad ydynt yn eitemau ariannol cynaliadwy. Wedi dweud hynny, bu cynnydd o ran gwella enillion sylfaenol, yn bennaf drwy sicrhau arbedion cynaliadwy o tua £10m y flwyddyn. Mae ein henw da fel sefydliad sy'n rhoi pwyslais ar ymchwil yn parhau i gynyddu mewn sawl maes gydag ystod gynyddol o bartneriaid, tra ydym yn parhau i gael y clod uchaf gan ein myfyrwyr drwy'r Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr ac yng ngwobrau What Uni, ynghyd â'r wobr aur yn y Fframwaith Rhagoriaeth Addysgu sy'n cydnabod rhagoriaeth addysgu yn y Deyrnas Unedig.

Ein Cenhadaeth

Sefydliad cryf a hyderus a gydnabyddir yn rhanbarthol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol fel canolfan ragoriaeth am ei bortffolio amrywiol o addysgu ac ymchwil, ac am y profiad unigryw, amlddiwylliannol a chynhwysol y mae'n ei roi i'w staff a'i fyfyrwyr.

Y Brifysgol mewn Cyd-destun

Mae Prifysgol Bangor yn parhau i ragori ar adeg pan mae Addysg Uwch yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig yn wynebu cyfnod heriol. Rydym wedi ymrwmo i adeiladu ar lwyddiannau diweddar, gan weithio gyda chymunedau amrywiol a nodedig i fod "y gorau y gallwn fod" o ran addysgu, ysgolheictod ac ymchwil, gan gadw ein pwyslais cryf ar gyfraniad nodedig a gwerthfawr ein myfyrwyr a pharhau'n ffyddlon i'n cyd-destun dwyieithog a diwylliannol unigryw.

Mae gwelliannau parhaus o ran boddhad myfyrwyr a safonau addysgu wedi golygu ein bod wedi bod ymhlith y 15 uchaf am bum mlynedd o'r bron yn Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr 2014, 2015, 2016, 2017 a 2018. Ateir y llwyddiannau hyn gan nifer o lwyddiannau nodedig yng Ngwobrau What Uni yn 2018 am Glybiau a Chymdeithasau, Llety Myfyrwyr a Chyrsiau a Darlithwyr.

Mewn Ymchwil, mae'r cyfraniad mawr yr ydym yn ei wneud i wella gofal iechyd a lles, dwyieithrwydd a gwarchod yr amgylchedd, yn ei gwneud yn amlwg bod yr ymchwil sy'n cael ei wneud gan academyddion Prifysgol Bangor yn cael effaith gadarnhaol ar yr economi ac ar fywydau pobl ledled y byd.

Gan edrych ymlaen at Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil 2021, rydym yn parhau i adeiladu ar ein strategaeth ymchwil i gyflawni amgylchedd lle gall y gymuned ymchwil ffynnu, gan gefnogi'r meysydd

presennol o gryfder ymchwil, meithrin meysydd ymchwil newydd ar draws yr holl ddisgyblaethau, a bod yn sail i addysgu sy'n seiliedig ar ymchwil sy'n gefn i'n haddysgu o ansawdd uchel a'r profiad a gaiff ein myfyrwyr. Byddwn yn gweithio gyda busnesau, llywodraethau a chyn fyfyrwyr i sicrhau bod Prifysgol Bangor yn parhau'n berthnasol i'w hanghenion ac i anghenion marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg, gan sicrhau ein bod yn hyrwyddo i'r eithaf ein cyfraniad cadarnhaol i'r economi leol a rhanbarthol.

Erbyn hyn mae yn agos at 400 o fyfyrwyr yn astudio yng Ngholeg Bangor yn Tsiena, sef menter ar y cyd sydd o bwys strategol rhwng Prifysgol Bangor a The Central South University of Forestry and Technology yn Changsha, Tsiena. Dechreuodd ein mewnbwn addysgu yn 2015/16 ac yn ddiweddar rydym wedi croesawu 130 o fyfyrwyr i'r Deyrnas Unedig i barhau â'u hastudiaethau yn y wlad hon cyn iddynt raddio.

Rydym yn parhau i ddatblygu strategaeth uchelgeisiol i'n hystâd, a gefnogir gyda chyllid gan Fanc Buddsoddi Ewrop. Yn ddiweddar rydym wedi buddsoddi mewn nifer o ddatblygiadau newydd, gan gynnwys Canolfan Pontio, sy'n werth £50m ac sy'n cynnwys darlithfeydd, mannau dysgu cymdeithasol, theatr, sinema, man arloesi a chartref newydd i Undeb y Myfyrwyr yn ogystal â Chanolfan Fôr Cymru ym Mhorthaethwy. Agorwyd y ddwy ganolfan yn 2016. Hefyd, rydym bellach yn rhedeg pentref myfyrwyr. Pentref yw hwn a adeiladwyd yn ddiweddar lle ceir 600 o ystafelloedd ac rydym wedi ailddatblygu ein cyfleusterau chwaraeon yng Nghanolfan Brailsford gan wneud hynny i'r safonau uchaf o fewn y sector. Bydd uwchraddio ein cyfleusterau addysgu, ymchwil a llety ar draws y campws, gan gynnwys y cyfleusterau ym mhrif adeilad hanesyddol y Brifysgol, yn sicrhau y bydd cenedlaethau'r dyfodol o fyfyrwyr yn elwa ar gyfleusterau academiaidd rhagorol a phrofiad o'r safon uchaf posibl i fyfyrwyr.

Mae'r Brifysgol yn parhau i fod wedi ymrwmo i ffurfio cysylltiadau strategol manteisiol yn y rhanbarth. Yn arbennig, cryfhau ymhellach y cysylltiadau â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr fel llwyfan i adeiladu cryfder cydweithredol pellach mewn ymchwil ac addysg sy'n ymwneud ag iechyd a meddygaeth.

Cynllun Strategol 2015 - 2020

Mae cynllun strategol y Brifysgol am y cyfnod 2015-2020 yn gosod cyfeiriad strategol i Brifysgol Bangor fel Prifysgol hyderus a llwyddiannus, sy'n gallu meddwl yn wahanol i adnabod heriau, risgiau a chyfleoedd ymhob maes o'n busnes. Mae gwaith yn mynd rhagddo yn awr i ddiweddarau'r cynllun strategol, ar gyfer y cyfnod nesaf yn natblygiad y Brifysgol. Mae'r cynllun strategol llawn ar gael ar ein gwefan: www.bangor.ac.uk/cynllun-strategol.

Adolygiad Strategol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

Ein Gweledigaeth

Bod yn Brifysgol flaengar gydag enw da rhyngwladol am addysgu ac ymchwil, sy'n meithrin datblygiad deallusol a phersonol ei myfyrwyr a'i staff, yn darparu amgylchedd amlddiwylliannol cefnogol, yn hyrwyddo ehangu mynediad a chynwysoldeb, ac yn sicrhau y bydd ein gweithgareddau'n arwain at fudd amgylcheddol a chynnydd cymdeithasol o fewn economi gadarn.

Addysg a Phrofiad Rhagorol i Fyfyrwyr

Trwy ein pwyslais sylweddol ar Lais y Myfyrwyr, a thrwy weithio mewn partneriaeth ag Undeb y Myfyrwyr wrth weithredu a chyflawni gweithgareddau'r Brifysgol, byddwn yn parhau gyda'n pwyslais ar sicrhau boddhad myfyrwyr ac ar ennyn diddordeb myfyrwyr fel partneriaid.

- Byddwn yn parhau i adeiladu at y nod o sicrhau rhagoriaeth mewn addysgu'n gyffredinol gyda'r nod o sicrhau y bydd ein holl fyfyrwyr yn gadael y Brifysgol fel dinasyddion byd-eang medrus, creadigol ac amryddawn, gyda dealltwriaeth o'r heriau a'r atebion sydd eu hangen ar gyfer byd cynaliadwy a gwydn;
- Byddwn yn parhau i adeiladu sylfaen ymchwil ragorol o arwyddocâd rhyngwladol, gan feithrin ymchwilwr presennol, cefnogi arweinyddiaeth a pharhau i gyflawni strategaethau sy'n sicrhau sylfaen gadarn ar draws ein disgyblaethau ymchwil;
- Byddwn yn canolbwyntio ar 'roi gwybodaeth ar waith' drwy hyrwyddo gwell dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o'r Brifysgol drwydd a thro. Bydd sgiliau ein myfyrwyr a'n staff, eu harbenigedd a chyfleusterau'r Brifysgol ar gael er budd y rhanbarth. Gan ddangos budd economaidd ehangach ac effaith gymdeithasol ein hymchwil, rydym yn dysgu hefyd oddi wrth yr wybodaeth sy'n bodoli yn ein rhanbarth a'i rhannu;
- Byddwn yn parhau i ddatblygu Prifysgol ryngwladol i'r rhanbarth, gan hyrwyddo ac allforio galluoedd a gwerthoedd Prifysgol Bangor a'r rhanbarth, gan barhau i ganolbwyntio ar recriwtio rhyngwladol drwy bartneriaethau cynhyrchiol, cydweithredu ar ymchwil ac addysgu a phrofiad rhyngwladol;
- Byddwn yn ymdrechu i gryfhau ein safle fel prif ddarparwr addysg uwch cyfrwng Cymraeg a pharhau i chwarae ein rhan i wireddu gweledigaeth Llywodraeth Cymru o sicrhau iaith Gymraeg ffyniannus a byw;
- Byddwn yn parhau gyda'n pwyslais ar gynaliadwyedd gan anelu at enw da rhyngwladol a chael ein cydnabod fel y 'gorau yn y dosbarth' am ein hymrwymiad i ddatblygu cynaliadwy, gan osod targedau tymor byr a thymor hir i ymgorffori

- pob agwedd ar gynaliadwyedd yn rhan o'n gweithrediadau dyddiol;
- Byddwn yn sicrhau llywodraethu corfforaethol a gweinyddu hyblyg, effeithlon, ymatebol ac effeithiol a fydd yn ei dro'n hyrwyddo ein cynaliadwyedd ariannol i'r eithaf;
- Byddwn yn parhau i sicrhau ymrwymiad ar lefel uwch i'n partneriaid strategol yng Nghymru ac i'n cydweithio â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Bydd y Brifysgol yn rhoi arweinyddiaeth gadarn, yn pennu dyheadau clir ac yn gosod targedau effeithiol mewn cydweithrediad â chydweithwyr uwch yn y sefydliadau partner hynny.

Mae gan y Brifysgol draddodiad cryf o addysgu a dysgu wedi'i seilio ar ymchwil ac sy'n canolbwyntio ar fyfyrwyr. Cefnogir hyn gan ddulliau arloesol o gyflwyno ac asesu, ethos ofalgar, ymdeimlad cryf o gymuned, a chyfoeth o weithgareddau allgyrsiol. Arweinir ein huchelgais o ran profiad myfyrwyr gan strategaeth a ddatblygwyd ar y cyd â'n myfyrwyr, a fydd yn galluogi'r Brifysgol i arwain y sector yn defnyddio dull gweithredu sydd wedi'i seilio ar weithio mewn partneriaeth â myfyrwyr. Mae'r ffaith ein bod eleni, am y pumed flwyddyn o'r bron, wedi ein gosod ymhlith y 15 Prifysgol uchaf yn yr Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr, ynghyd â'r wobwr Aur a gawsom y tro cyntaf y cynhaliwyd y Fframwaith Rhagoriaeth Addysgu, yn dangos pa mor effeithiol yw gosod Profiad Myfyrwyr wrth wraidd popeth a wnawn.

Rydym yn parhau i ymrwymo i weithio gyda chymunedau yn y rhanbarth nad ydynt yn draddodiadol yn ymwneud ag addysg bellach ac/neu uwch. Mae'r Brifysgol yn cofleidio'r cyfrifoldeb eang hwn ac rydym yn parhau i roi adnoddau i sicrhau amgylchedd lle gall dyheadau addysgol ffynnu.

Gwella Llwyddiant Ymchwil

Byddwn yn gwella ein perfformiad ymchwil ac yn creu amgylchedd lle mae gan y gymuned ymchwil y cyfle gorau i ffynnu ar bob lefel. Byddwn yn cefnogi'r meysydd presennol o gryfder ymchwil, sef ein "pinacław rhagoriaeth", ac yn meithrin meysydd ymchwil newydd ar draws yr holl ddisgyblaethau.

Byddwn yn llunio fframwaith thematig i lunio naratif cydlynol o'r diddordebau ymchwil ar draws y sefydliad a sicrhau bod ein hymchwil yn cyfrannu at flaenoriaethau ymchwil llywodraethau Ewrop, y Deyrnas Unedig a Chymru.

Byddwn yn parhau i gydweithio â phartneriaid allweddol yn y rhanbarth i ddatblygu dull cyffredin ac ar y cyd o gryfhau ymchwil, o ran gweithgareddau ymchwil a chefnogi ymchwil.

Byddwn yn cynnwys pwyslais cryf ar ymchwil sydd â photensial masnachol a chymhwysol i gefnogi

Adolygiad Strategol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

blaenoriaethau economaidd a pholisi rhanbarthol, gan geisio cyflwyno arloesedd ac arbenigedd i'r economi ranbarthol a thu hwnt, gan sicrhau ar yr un pryd effaith ymchwil uniongyrchol ar brofiadau dysgu ac addysgu ein myfyrwyr.

Prifysgol Ryngwladol i'r Rhanbarth

Mae gan Brifysgol Bangor yr uchelgais i fod yn ddarparwr blaenllaw o addysg uwch ryngwladol er mwyn rhoi i'n myfyrwyr ein hunain yr arbenigedd rhyngddiwyllynnol y mae gofyn amdano yn yr economi fyd-eang.

Byddwn yn parhau i ddatblygu ein henw da rhyngwladol, i gynnig addysg ryngwladol o ansawdd uchel, i integreiddio myfyrwyr rhyngwladol gyda myfyrwyr cartref, ac i ddarparu cwricwlwm modern a pherthnasol sydd ar gael yn lleol ond yn ddefnyddiol yn fyd-eang. Hwylusir yr uchelgais hwn drwy ddatblygu cysylltiadau â phartneriaid, fel y gwelwyd yn achos Coleg Bangor yn Tsieina, sy'n caniatáu cyfnewid staff a myfyrwyr y ddwy ffordd, gan arwain at ehangu profiadau unigol ac at integreiddio diwyllianol. Yn ddiweddar lansiwyd Coleg Rhyngwladol Prifysgol Bangor sef partneriaeth gydag OIEG wedi ei lleoli ym Mangor. Mae'r Coleg Rhyngwladol wedi llwyddo i ddenu niferoedd sylweddol o fyfyrwyr rhyngwladol sy'n bwriadu datblygu eu hastudiaethau ym maes addysg uwch yn y Deyrnas Unedig.

Yr Iaith a'r Diwylliant Cymraeg ac Ymwneud â'r Cyhoedd

Ers ei sefydlu yn 1884 mae gan y Brifysgol draddodiad o gysylltiadau cadarn â'i chymuned leol. Mae ein hunaniaeth yn anwahanadwy oddi wrth ein lleoliad ac rydym yn chwarae rhan flaenllaw yn niwylliant ac economi Cymru ac ym meithrin yr iaith Gymraeg. Ni yw prif ddarparwr addysg uwch drwy gyfrwng y Gymraeg, o ran maint, ystod cyrsiau ac arbenigedd, ac rydym yn arwain y sector hefyd o ran gwasanaethau a chefnogaeth yn gysylltiedig â'r Gymraeg.

Astudir mwy o gredydau drwy gyfrwng y Gymraeg ym Mangor nag mewn unrhyw brifysgol arall yng Nghymru. Mae bellach yn bosibl astudio elfennau o bob pwnc academiaidd a gynigir ym Mangor drwy'r Gymraeg – o fodiwlau unigol i raglenni gradd llawn. Yn wir, o'r holl fyfyrwyr yng Nghymru sy'n astudio 40 neu fwy o gredydau drwy'r Gymraeg, mae 34% ohonynt yn gwneud hynny ym Mhrifysgol Bangor.

Nid yn unig fod cynnydd cyffredinol yn y niferoedd sy'n manteisio ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ar draws y Brifysgol, ond gwelwyd cynnydd sylweddol mewn meysydd pwnc lle mae'r ddarpariaeth yn gymharol newydd, megis Seicoleg, Gwyddor Chwaraeon a Gwyddorau Gofal Iechyd. Yn ogystal, mae gan 70% o holl staff Prifysgol Bangor sgiliau iaith Gymraeg.

Yn olaf, o ran ymwneud â'r cyhoedd, bu'n flwyddyn gyffrous iawn ac mae adeilad Pontio, sydd wedi hen sefydlu bellach, yn darparu rhaglen artistig o ansawdd uchel sy'n arloesol, yn uchelgeisiol ac yn berthnasol i'n cymunedau a'n cynulleidfaoedd.

Galluoogywyr Strategol

Pobl yw ein hadnodd allweddol ac mae'r Brifysgol wedi ymrwmo i ddarparu amgylchedd teg a chynhwysol i staff. Mae hyn yn ein gwneud yn gyflogwr deniadol drwy gefnogi staff i gyflawni eu llawn botensial a gwerthfawrogi cyfraniad pawb yn yr un modd.

Mae ein strategaeth ariannol yn anelu at gydbwysedd rhwng cynhyrchu enillion ariannol a galluogi buddsoddiad sylweddol yn yr isadeiledd. Mae rhaglen drawsffurfiol o adeiladu ac adnewyddu ar y gweill a fydd yn sicrhau bod ein holl adeiladau o ansawdd uchel a'n bod yn gwella'r isadeiledd ar gyfer addysgu ac ymchwil. Mae gweithredu'r rhaglen hon yn ddibynol ar i'r sector barhau i dderbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru o'r gyllideb Addysg Uwch. Cydnabyddir bod y gyllideb honno dan bwysau o ganlyniad i effaith y polisi Grantiau Ffioedd sy'n parhau'n weithredol ar gyfer y rhan fwyaf o fyfyrwyr o Gymru. Gobeithir y bydd y camau diweddar i weithredu argymhellion Adroddiad Diamond yn y maes hwn yn rhoi sail i setliadau cyllideb cynaliadwy yn y dyfodol i'r sector Addysg Uwch yng Nghymru.

Er mwyn ymaddasu'n llwyddiannus i'r amgylchedd Addysg Uwch sy'n newid yn gyflym, bydd gennym strategaeth gydlynol, byddwn yn gwneud penderfyniadau'n gyflym ac yn meithrin arloesi. Rydym wedi ymrwmo i wneud gwelliannau cyson i drefniadau llywodraethu a rheoli.

Bydd ein ffocws marchnata yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol, a byddwn yn meithrin lefel gynyddol o ymddiriedaeth a fydd yn cryfhau ein henw da ac yn gwneud Bangor y brifysgol o ddewis i ystod eang o bobl.

Ein nod yw dod yn 'Brifysgol Gynaliadwy' ym mhob agwedd ar ein gwaith. Mae ein huchelgais yn cynnwys nid yn unig isadeiledd a gweithrediad safleoedd y Brifysgol, ond hefyd sut mae'r Brifysgol yn cynllunio ar gyfer twf, yn ogystal â'n swyddogaeth ar gyfer Cymru a thu hwnt.

Recriwtio Myfyrwyr

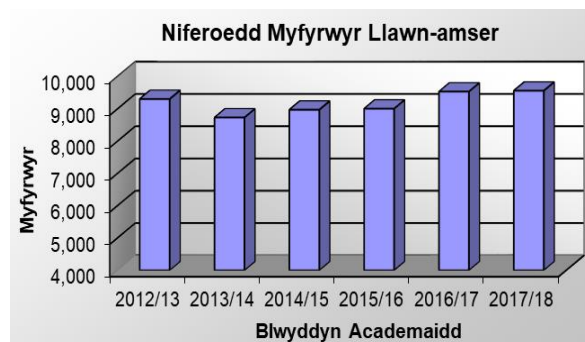
Mae recriwtio myfyrwyr yn parhau'n gymharol sefydlog; fodd bynnag, mae wedi dod yn glir iawn bod cystadleuaeth yn dwysáu rhwng sefydliadau yn yr holl feysydd recriwtio. Roedd recriwtio myfyrwyr cartref/UE a myfyrwyr rhyngwladol yn fras yn unol â'r targed yn 2017/18, ond rydym yn adolygu'n ofalus ein disgwyliadau recriwtio i Brifysgol Bangor yn y dyfodol, a chefnogir hynny gan ymdrechion marchnata.

Adolygiad Strategol

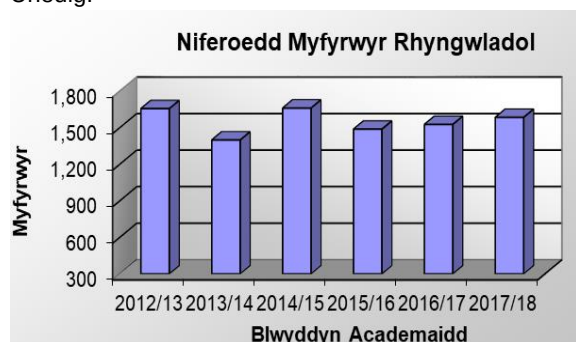
Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

Ym mis Medi 2018 newidiodd y cyllid ar gyfer addysgu a'r ffioedd a delir gan israddedigion, ac mae system sydd wedi'i seilio ar fenthyciadau bellach yn cael ei gweithredu i israddedigion o Gymru a Lloegr, tra bo israddedigion o Gymru hefyd yn manteisio ar Grant Cynhaliadaeth o rhwng £1,000 a mymryn dros £10,000 a hynny'n seiliedig ar brawf modd.

Mewn ymateb i'r farchnad newydd hon, gwelwyd cynnydd mewn myfyrwyr yn symud ar draws ffiniau gwledydd ac mae holl sefydliadau'r Deyrnas Unedig wedi cynyddu eu gweithgarwch yn marchnata ac yn trosi ceisiadau'n dderbyniadau pendant. Byddwn yn buddsoddi mewn strategaeth farchnata newydd a byddwn yn parhau i ddatblygu rhaglenni traddodiadol a chyfoes mewn meysydd y mae galw amdanynt gan fyfyrwyr neu gyflogwyr, yn lleol ac yn fyd-eang, er mwyn sicrhau bod Prifysgol Bangor yn parhau'n gystadleuol yn y farchnad newydd.

Mae HEFCW wedi cytuno ar gynllun ffioedd, sy'n cynnwys ffioedd o £9,000 i Israddedigion Cartref a myfyrwyr TAR am y blynyddoedd hyd at 2019/20. Mae'r cynllun ffioedd yn cynnwys nifer cynyddol o fuddsoddiadau i gefnogi ehangu mynediad, profiad myfyrwyr, darpariaeth cyfrwng Cymraeg a chyflogadwyedd, gan gynnwys rhoi mynediad am ddim i'r holl glybiau chwaraeon, cymdeithasau a gweithgareddau gwirfoddoli yn Undeb y Myfyrwyr, a rhoi gwell darpariaeth llyfrgell a chwaraeon. Mae'r buddsoddiadau hyn yn cyfateb i tua £1,500 y myfyriwr a byddant yn sicrhau y bydd y profiad a gaiff myfyrwyr yn parhau i wella. Mae'r boddhad cyffredinol o 88% a gofnodwyd yn Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr 2018 yn cynnal llwyddiannau diweddar ac yn ein rhoi'n 8^{fed} o blith 120+ o Sefydliadau anarbenigol yn y Deyrnas Unedig.

Mae cynyddu niferoedd myfyrwyr ôl-radd a rhyngwladol yn bwysig hefyd a byddwn yn sicrhau bod y cyrsiau a gynigiwn yn gynaliadwy ac yn ddeniadol, gan adeiladu ar ddatblygiadau megis Pontio, a chryfhau brand y Brifysgol gartref a thramor. Mae datblygu cysylltiadau agosach gyda nifer o bartneriaid rhyngwladol, yn ogystal â pharhau i ddatblygu Coleg Bangor yn Tsieina, yn gamau allweddol i ddatblygu llif cyson o fyfyrwyr i'r Deyrnas Unedig, yn ogystal ag ehangu gorwelion ein haddysgu a'r mannau y daw ein myfyrwyr ohonynt.

Datblygiadau Cyfalaf

Bydd y rhaglen drawsffurfiol o adeiladu ac adnewyddu'n parhau dros y blynyddoedd i ddod er mwyn sicrhau bod ein holl adeiladau o ansawdd uchel, ein bod yn gwella'r isadeiledd ar gyfer addysgu ac ymchwil ac yn sicrhau ystâd gynaliadwy.

Bydd y cam mawr nesaf o waith sy'n cael ei ddatblygu yn rhoi sylw i gyfleusterau ymchwil ac addysgu'r gwyddorau, sydd wedi'u lleoli ar hyn o bryd ar Ffordd Deiniol a Stryd y Deon. Bydd y rhain yn derbyn buddsoddiad strategol sylweddol gan ychwanegu at y cynnydd a wnaed dros y blynyddoedd diwethaf wrth wella mannau addysgu a mannau dysgu cymdeithasol eraill yn y Brifysgol. Mae gwaith cynnar, gan gynnwys dymchwel adeiladau segur ar safle Ffordd Deiniol, wedi'i wneud, gan greu lle i adleoli dros dro ac i ehangu ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol a fydd yn darparu nid yn unig gyfleusterau addysgu ond yn cefnogi ein hymwneud a'r cymorth a roddwn i fusnesau a mentrau lleol ar bob lefel.

Y buddsoddiad mawr a wnaethom yn 2017/18 oedd cwblhau Parc Gwyddoniaeth Menai yn Gaerwen ar Ynys Môn, sy'n werth £20m ac a gefnogwyd â chyllid grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru a chronfeydd strwythurol yr Undeb Ewropeaidd. Mae'r project, ar safle 15 erw, yn darparu cyfleusterau o'r radd flaenaf i fusnesau newydd a busnesau lleol sy'n ehangu yn ogystal â chwmnïau corfforaethol mawr, ac mae ffocws ar y busnesau hynny sy'n cefnogi marchnadoedd carbon isel a marchnadoedd cysylltiedig. Cwblhawyd y gwaith adeiladu ar amser ac o fewn y gyllideb, a symudodd y defnyddwyr cyntaf i mewn ar ddydd Gŵyl Dewi, sef 1 Mawrth 2018. Ers agor, mae nifer o ddigwyddiadau technegol, gwyddonol a busnes llwyddiannus wedi cael eu cynnal ac mae lefelau meddiannaeth yn uwch na'r disgwyl. Mae'r safle'n darparu swyddfeydd a chyfleusterau labordy hyblyg ynghyd â gwasanaethau cefnogi busnes, yn ogystal â lle i ehangu neu le ar gyfer datblygiadau cydategol yn y dyfodol.

Prif Risgiau ac Ansicrwydd

Mae'r Brifysgol yn cydnabod bod yna risgiau ac ansicrwydd cynhenid yn gysylltiedig â sawl agwedd ar ei gweithrediadau. Mae'n anelu at adnabod, rheoli a lliniaru'r risgiau hynny lle bynnag y bo modd a

Adolygiad Strategol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

hyrwyddo diwylliant o reoli risg drwy'r Brifysgol gyfan. Caiff y gofrestr risg sefydliadol ei hadolygu'n ffurfiol gan y Grŵp Tasg Rheoli Risg a'r Pwyllgor Gweithredu'n rheolaidd a rhoddir adroddiad ar y mater yn achlysurol i'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Hyn, ynghyd ag ystyriaethau eraill, sy'n dylanwadu ar y cynllun archwilio mewnol am y flwyddyn i ddod.

Ymysg y risgiau allweddol o bwysigrwydd neilltuoel i'r Brifysgol ar hyn o bryd mae'r canlynol:

- Effaith 'Brexit' ar lefelau'r dyfodol mewn perthynas â chyllid ymchwil, cydweithio gyda grantiau a recriwtio/cyfnewid myfyrwyr ynghyd â statws staff sy'n wladolion yr Undeb Ewropeaidd yn y dyfodol;
- Methu â chynnal iechyd ariannol y sefydliad, a chynnal hylifedd, ar adeg o gyfyngiadau economaidd sylweddol a chystadleuaeth gynyddol. Gweler hefyd sylwadau dan yr adran isod ar Fusnes Hyfyw;
- Methu ag ymateb yn ddigonol i farchnad gynyddol gystadleuol, gan gynnwys ein gallu i gyflawni rhagolygon recriwtio myfyrwyr, o ystyried y diwygiadau a wnaed i drefn cyllido myfyrwyr a chynnydd mewn buddsoddi ym maes marchnata gan sefydliadau sy'n cystadlu â ni; a
- Effaith bosibl y Cynllun Adfer Diffyg hirdymor sy'n gysylltiedig â'r Cynllun Pensiwn USS, ynghyd â chyfraddau cynyddol cyfraniadau blynyddol USS a'r cynllun pensiwn lleol 'BUPAS'.

Mae risgiau eraill y mae'r Brifysgol yn eu rheoli ar sail barhaus. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Sicrhau bod ystâd y Brifysgol yn cydymffurfio ac yn addas i'r diben;
- Sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth a rheoliadau e.e. diogelwch data, rheoliadau'n ymwneud â fisas;
- Sicrhau ein bod yn parhau i gynnal profiad o ansawdd uchel i fyfyrwyr; a
- Sicrhau bod cyfamodau benthychiadau banc yn cael eu bodloni.

Sefyllfa Ariannol

Fel y nodwyd yn y sylwadau agoriadol, ychwanegir at y Canlyniadau Gweithredu eleni drwy gynnwys dwy eitem sylweddol o Incwm 'ffawdelw' sydd wedi eu cydnabod yn unol â gofynion FRS102. Mae'r ffigyrau sylfaenol, fodd bynnag, yn barhad o gynnydd blaenorol o ran symud tuag at darged ariannol cynaliadwy tymor hwy o gynhyrchu EBITDA Addasedig o £20m o leiaf. Mae'r cynnydd hwn i'w briodoli'n bennaf i ymarfer aistrwythuro a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn a fydd yn gwella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd gweithredol ac ar yr un pryd yn sicrhau arbedion cynaliadwy o tua £10m y flwyddyn.

Perfformiad gweithredol - Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

Fel y nodwyd eisoes, nid yw'r gwarged a gofnodwyd ar gyfer y flwyddyn o £27m yn gynrychioliadol o berfformiad sylfaenol. Mewn gwirionedd, mae'r dull o ddefnyddio EBITDA (enillion cyn llog, treth, dibrisiant ac amorteiddio) neu Warged/Diffyg Net fel mesurau o berfformiad ariannol sylfaenol wedi lleihau'n sylweddol o dan FRS102. Gall data a yrrir gan brisiad dyddiad y fantolen gael dylanwadu materol ar y mesurau hyn, yn ogystal â derbyniadau megis grantiau cyfalaf na fyddai'r Brifysgol yn ystyried eu bod yn adlewyrchiad o berfformiad rheolaidd. Mae'r Brifysgol, felly, wedi mabwysiadu mesur mwy perthnasol o gynaliadwyedd ariannol, wedi ei seilio ar addasu canlyniadau ar gyfer y symudiadau ariannol mwyaf ystumiol, yn unol â'r fethodoleg a ddatblygwyd i'w defnyddio ar draws y sector Addysg Uwch. Mae'r mesur a fabwysiadwyd yn seiliedig ar EBITDA, ond yna tynnir effaith addasiadau achlysurol sy'n bresennol yn y ffigyrau cyhoeddedig; mae hyn yn caniatáu cymharu, mewn modd mwy realistig ac ystyrlon, perfformiad rhwng blynyddoedd, neu hyd yn oed sefydliadau.

Mae'r tabl isod yn amlinellu'r canlyniadau a geir wrth ddefnyddio methodoleg 'EBITDA Addasedig Addysg Uwch':

	2017/18 £m	2016/17 £m	Newid £m
Gwarged/(Diffyg) cyn Treth	19.9	(8.1)	28.0
<i>Ychwanegu yn ôl</i>			
Dibrisiad	12.5	11.6	0.9
Llog	5.9	6.1	(0.2)
EBITDA	38.3	9.6	28.7
<i>Addasiadau</i>			
Buddsoddiadau a gwaredu enillion asedau sefydlog a mentrau ar y cyd	(0.3)	(0.7)	0.4
Credyd pensiwn	(1.0)	(0.6)	(0.4)
Grantiau cyfalaf	(20.8)	(0.7)	(20.1)
Gwaddolion newydd	(0.2)	(0.1)	(0.1)
Costau ailstrwythuro	(1.0)	4.0	(5.0)
EBITDA Addasedig	15.0	11.5	3.5

Mae EBITDA Addasedig Addysg Uwch 2017/18 o £15.0m yn cynrychioli canlyniad sydd dros £2m ar y blaen i'r cynllun, yn ogystal â bod £3.9m i fyny ar y llynedd, unwaith y ceir gwared ar y prif eitemau ansefydlog. Mae hyn yn adlewyrchu symudiad calonogol i gyfeiriad ein targed interim o £20m, ond cydnabyddir bod gwaith sylweddol i'w wneud o hyd i gyrraedd sefyllfa o gynaliadwyedd ariannol hirdymor.

Gan edrych ar y cynnydd o tua £21.5m yn yr incwm rhwng blynyddoedd, roedd Incwm Ffioedd ac Incwm Ymchwil i fyny tua £3m yr un ar y ffigyrau cymharol, gan adlewyrchu twf cynaliadwy mewn incwm sylfaenol. Gwrthbyswyd y cynnydd hwn yn rhannol

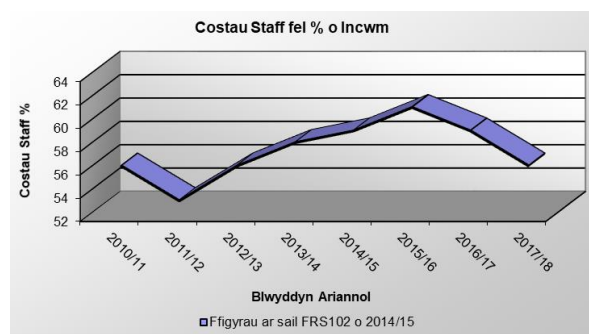
Adolygiad Strategol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

gan y gostyngiad parhaus mewn cyllid rheolaidd gan HEFCW, gydag incwm arall yn gymharol sefydlog yn gyffredinol. Adroddir eleni am gydnabyddiaeth untro fawr, sef Grant Cyfalaf o £17.3m sy'n gysylltiedig â Pharc Gwyddoniaeth Menai, gan greu eitem fawr iawn o ffawdelw yn yr incwm yr adroddir amdano, ac o ystyried y costau isel cysylltiedig, yn y gwarged sy'n deillio o hynny.

Roedd rhywfaint o ostyngiad yn yr elw ar Gontractau a Grantiau Ymchwil eleni o £1.9m i £1.5m gan adlewyrchu'r pwysau parhaus ar gyllidwyr i gyfyngu ar adennill costau perthnasol a gorbenion a chostau cefnogaeth sefydliadol.

O ran costau, cafwyd ail ostyngiad sylfaenol o'r bron mewn costau cyflog gwirioneddol, yn deillio o lefel staffio is o 1,685 CALI eleni o gymharu â 1,812 CALI yn 2016/17. Mae'r gostyngiad hwn o 7% yn adlewyrchu canlyniad y project mawr o ail-ddylunio sefydliadol a weithredwyd yn ystod y flwyddyn, fel y darparwyd ar ei gyfer yn y ddarpariaeth Ailstrwythuro a wnaed ddiwedd y flwyddyn diwethaf. Bodlonodd yr ymarfer yr amcan o leihau costau cyflogau rheolaidd yn y meysydd academiaidd a chefnogi, a gwnaed hynny am gost is nag a amcangyfrifwyd, gan arwain at adennill ychydig dros £1m o ddarpariaeth eleni. Roedd y costau staff hefyd wedi elwa o ostyngiad o £1.2m ym maint y ddarpariaeth USS, yn sgil amcangyfrifon diwygiedig a ffactorau'r farchnad. Mae cyfuniad o gostau cyflog isel a chynnydd yng nghyfanswm yr Incwm (cyn grantiau cyfalaf) eleni wedi dod â'r gymhareb costau staff i lawr i lefel fwy cystadleuol o 56%.

Mae costau heblaw cyflogau'n parhau i gael eu rheoli'n llym tra aeth costau dibrisiad i fyny rhyw ychydig wrth agor Parc Gwyddoniaeth Menai ac wrth i fuddsoddiad parhaus mewn offer ac isadeiledd weithio trwodd.

Wedi gweld cynnydd cymharol gadarnhaol yn y perfformiad gweithredu sylfaenol, mae'n ddimunol nodi bod effaith prisiad diwedd blwyddyn y cynllun pensiwn lleol wedi rhoi cynnydd o £7m yn y gwarged 'llinell isaf' eleni, gan ddiddymu'r rhwymedigaeth ar y Fantolen. Mewn gwirionedd, mae gwarged sydd heb ei chydabod o £9.6m sy'n gysylltiedig â'r cynllun, sy'n deillio o berfformiad asedau gwell na'r disgwyl a dull hynod effeithiol o reoli rhwymedigaethau dros y

blynyddoedd diwethaf. Mae hyn wedi caniatáu i'r Brifysgol gytuno i roi'r gorau i wneud taliadau adfer diffyg ar ôl y flwyddyn 2018/19, yn ogystal â darparu clustog yn erbyn anwadalarwydd yn y dyfodol yng ngwerth asedau sy'n ceisio enillion ar y farchnad.

Cymharol ychydig yw'r materion sy'n werth sylw mewn perthynas â'r Fantolen. Mae gwariant cyfalaf eleni drwodd a thro wedi gwrthbwysu'r tâl dibrisiad, ac mae'r symudiad lleiaf o ran yr asedau anghyfredol yn adlewyrchu cynnydd bychan yn y balansau arian parod adeg eu cau. Mae asedau cyfredol net yn dangos gwelliant iach oherwydd y derbyniadau grant cyfalaf blaenorol sydd bellach wedi'u cydnabod drwy'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr. Mae ad-daliad o dros £3.2m o ddyled, a gostyngiad o tua £11m o ddarpariaethau, yn gadael asedau net cyffredinol ar £238m. £211m oedd y ffigwr hwnnw'r llynedd. Yn olaf, yng nghyswllt llif arian, mae cynhyrchu arian gweithredol eleni fyfyr yn uwch na'r llynedd, er gwaethaf gwario swm sylweddol ar y rhaglen ailstrwythuro yn ystod y flwyddyn, y darparwyd ar ei gyfer yn y flwyddyn ariannol flaenorol.

Cynlluniau Pensiwn

Cwblhawyd prisiad tair blynedd 'Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor' (BUPAS) 2017 yn seiliedig ar ddata 31 Gorffennaf 2017, a chytunwyd ar yr Adroddiad Prisio a'r Atodlen Cyfraniadau newydd sy'n deillio o hynny gyda'r Ymddiriedolwyr ym mis Gorffennaf 2018. Mae'r ffigurau sy'n sail i'r prisiad hwnnw wedi darparu'r sail ar gyfer ffigwr prisiad 31 Gorffennaf 2018 sydd wedi ei gynnwys yn y cyfrifon hyn. O edrych ar y diffyg cyfrifo hanesyddol yn BUPAS, o'i gyfrifo yn unol â FRS102, y sefyllfa ar ddechrau'r flwyddyn oedd lefel gyllido o tua 96%; fodd bynnag, erbyn diwedd y flwyddyn roedd hyn wedi codi i 107%. Mae hyn yn adlewyrchu adnillion uwch na'r hyn a gynlluniwyd ar asedau twf o £7.6m, ynghyd ag enillion actiaraidd o £9.0m yn lleihau'r rhwymedigaethau. Ar nodyn llai cadarnhaol, mae cost cronni buddion y cynllun at y dyfodol unwaith eto wedi codi'n sylweddol oherwydd ffactorau'r farchnad. O ganlyniad mae'r Brifysgol wedi dechrau trafod yr angen i ddiwygio'r strwythur buddion ymhellach er mwyn i'r cynllun barhau i fod yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy.

Mae'n bryder mawr i'r Brifysgol, ac i'r sector, bod y cynllun cenedlaethol i staff academiaidd a chysylltiedig (USS) wedi wynebu diffygion cynyddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Fel y nodir yn Nodyn 28A, mae'r cyllido ym Mawrth 2018 bellach wedi gwella o 77% i 88% ar sail FRS102. Hyd nes y cytunir ar y darpariaethau technegol a thybiaethau eraill ar gyfer Prisiad 2017, nid yw'n bosibl rhoi ffigwr ar faint terfynol y diffyg yn y cynllun a ddiweddarwyd nac yn unrhyw gynllun atgyweirio cysylltiedig. Fodd bynnag, mae'n annhebygol o fod yn llai o faich na'r hyn a gyflawnir ar hyn o bryd gyda chyfraniad parhaus o

Adolygiad Strategol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

2.1% sy'n ffurfio'r sail ar gyfer gweddill y ddarpariaeth gyfredol o £12.5m.

Ar adeg ysgrifennu'r ddogfen hon, cynhelir ymgynghoriad â'r 350 o gyflogwyr sy'n ffurfio'r USS er mwyn pennu sut mae datrys y cyfyngder sydd wedi codi o ran cwblhau Prisiad 2017. Oni bai ei fod yn cael ei gwblhau, a hyd nes gwneir hynny, fel y datgelir yn nodyn 28A, mae ansicrwydd materol ynghylch maint y diffyg ac, o ganlyniad, maint y ddarpariaeth a ddatgelir yn y cyfrifon.

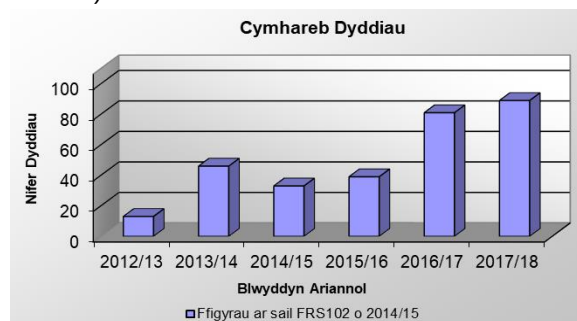
Polisiau ac Amcanion y Trysorlys

Mae gan y Brifysgol nifer o gronfeydd yn deillio o gymynroddion a rhoddion eraill, sy'n cael eu cydnabod yn y cyfrifon hyn fel naill ai gwaddolion neu roddion gyda neu heb gyfyngiadau. Bu'r cronfeydd hyn yn cael eu buddsoddi ar sail gyfun a'u rheoli gan UBS yn unol â pholisi buddsoddi cynaliadwy'r Brifysgol. Yn ystod y flwyddyn, perfformiodd y cronfeydd hyn yn foddhaol gan roi adenillion o £159k ac adbrisiant o £318k yng ngwerth asedau, gyda chyfanswm gwerth y cronfeydd a fuddsoddwyd yn cau ar £6.021m (2016/17 £6.169m).

Buddsoddir adnau tymor byr y Brifysgol naill ai gyda'n bancwyr perthynas, Santander, hyd at gyfyngiad credyd sefydlog, a thu hwnt i hynny fe'u rheolir gan y Royal London Asset Management Group sy'n buddsoddi'r cronfeydd mewn cronfeydd cyfun â graddfa uchel a dyddiadau byr. Cafwyd mymryn o gynnydd yn y balansau tymor byr, sef cynnydd o £1.403m, i £32.448m ar 31 Gorffennaf 2018.

Llif Arian a Hylifedd

Yn unol â disgwyliadau'r rheolwyr fe wnaeth sefyllfa llif arian a hylifedd y Brifysgol gau mewn sefyllfa resymol ac ar y blaen i'r flwyddyn flaenorol, gydag Asedau Cyfredol Net yn £16,110m (2016/17 £5,894m) a chymhareb Dyddiau Asedau Hylif Net a Chyfanswm Gwariant o 89 diwrnod (2016/17 74 diwrnod).

Mae'r sefyllfa hylifedd ar ddiwedd y flwyddyn yn cynrychioli lefel 'normal' ar gyfer yr adeg hon o'r flwyddyn, ac fe'i cyfnerthir gan Gyfleuster Credyd Cylchol gyda Santander a adnewyddwyd yn ystod 2017/18 i gefnogi anwadalarwydd mewn llif arian yn y flwyddyn, a oedd i'w briodoli i raddau helaeth i'r proffil incwm a dderbyniwyd gan y Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr.

Arian Cyfalaf

Gwariwyd £14.257m ar broiectau cyfalaf yn 2017/18 (2016/17 £12.759m) ac fe'u cyllidwyd yn bennaf drwy grantiau cyfalaf. Mae'r buddsoddiad hwn yn cynrychioli cam olaf adeiladu Parc Gwyddoniaeth Menai, a agorwyd ym mis Mawrth 2018, ynghyd â nifer o broiectau llai eraill ar draws yr ystad gan gynnwys caffael rhydd-ddaliad Fron Heulog ym Mangor. Gwnaed gwaith hefyd i baratoi ar gyfer cam nesaf y gwaith o ddatblygu safle gwyddoniaeth ar Ffordd Deiniol, lle disgwyllir i waith sylweddol ddechrau cyn bo hir wrth i ni ailafael yn y rhaglen buddsoddi cyfalaf.

Busnes Hyfyw

Fel y nodwyd yn y paragraffau blaenorol, bu cynnydd mewn perfformiad gweithredu yn ystod y flwyddyn dan sylw o'i chymharu â 2016/17 ac mae mesur allweddol EBITDA Addasedig yn uwch na'r lefel a gynlluniwyd. Er bod hylifedd wedi cael ei gynnal yn llawn hefyd, bu lefel y buddsoddiad cyfalaf a hunan gyllidwyd yn is na'r lefel angenrheidiol i gynnal a gwella ein sylfaen asedau. Mae'n amlwg, felly, fod angen gwella perfformiad ariannol yn y dyfodol er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol hirdymor y Brifysgol yn ogystal â darparu clustog yn erbyn cyfmodau bancio, y mae rhai ohonynt yn cael eu hadolygu gan y benthycwyr ar adeg ysgrifennu'r ddogfen hon.

O ystyried y cafeatau hyn, ynghyd â diffyg cymedrol ond annisgwyl ym mewnllif y myfyrwyr ym mis Medi 2018, mae'r Cyngor wedi mandadu y bydd camau pellach yn cael eu cymryd i sicrhau arbedion a hyblygrwydd yn sylfaen costau'r Brifysgol. Ar yr un pryd, mae adolygiad o ehangder y ddarpariaeth cyrsiau yn y dyfodol hefyd wedi cael ei fapio gan edrych ar dueddiadau'r dyfodol yn y farchnad gartref a'r farchnad ryngwladol, gyda'r bwriad o bennu tybiaethau realistig ynghylch incwm yn y dyfodol. Mae'r asesiad hwn hefyd yn adlewyrchu'r hyn a ystyrir yn asesiad realistig o'r risg wleidyddol sy'n gysylltiedig ag ariannu addysg uwch yng Nghymru yn y dyfodol.

Mae casgliad y gwaith hwn wedi'i fodelu dros y pedair blynedd nesaf ac mae'r Cyngor yn hyderus y bydd yn cyflawni canlyniad sy'n cefnogi mabwysiadu tybiaeth 'busnes hyfyw'.

David W Williams MBE DL
Trysorydd

Datganiad Budd Cyhoeddus

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

Mae Prifysgol Bangor yn Elusen Gofrestredig (rhif 1141565) yn unol â thelerau Deddf Elusennau 2011. Wrth bennu ac adolygu amcanion a gweithgareddau'r Brifysgol, mae'r Brifysgol wedi ystyried cyfarwyddyd y Comisiwn Elusennau ar adrodd ar fudd cyhoeddus, ac yn arbennig ei gyfarwyddyd atodol ynglŷn â budd cyhoeddus ar hyrwyddo addysg.

Mae Prifysgol Bangor yn sefydliad cryf a hyderus a gaiff ei gydnabod yn rhanbarthol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol fel canolfan o ragoriaeth am ei bortffolio amrywiol o addysgu ac ymchwil, ac am y profiad unigryw, aml-ddiwylliannol a chynhwysol y mae'n ei roi i staff a myfyrwyr. Sefydlwyd y Brifysgol o ganlyniad uniongyrchol i ymgyrch gan gymunedau yng Ngogledd Cymru am ddarpariaeth addysg uwch i'r rhanbarth. Wedi'i sefydlu gan gefnogaeth leol sylweddol, yn ariannol ac fel arall, mae'r Brifysgol yn parhau i ymfalchïo yn ein swyddogaeth fel aelod o'r gymuned ac yn ein treftadaeth ddwyieithog.

Addysg a Phrofiad Rhagorol i Fyfrwyr

Mae'r Brifysgol yn rhoi addysg uwch i fwy na 11,000 o fyfyrwyr mewn ystod eang o ddisgyblaethau yn y celfyddydau a'r dyniaethau, gwyddorau cymdeithas, gwyddorau naturiol, gwyddorau ffisegol, iechyd ac addysg.

Mae'r Brifysgol yn derbyn myfyrwyr a all ddangos eu gallu i fanteisio ar addysg uwch – beth bynnag fo eu cefndir ariannol, cymdeithasol, crefyddol neu ethnig. Rydym yn diogelu mynediad teg ac yn dal gafael ar ragor o fyfyrwyr drwy ddarparu bwrsariaethau, ysgoloriaethau a chynlluniau caledi i rai sy'n gadael gofal ac i'r digartref.

Mae'r Brifysgol yn gweithio gydag ysgolion i godi dyheadau addysgol ac ymwybyddiaeth grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol; trwy adnabod unigolion sydd â photensial, a datblygu sgiliau i baratoi myfyrwyr ar gyfer Addysg Uwch.

Mae gweithgareddau allgyrsiol a gwirfoddoli yn datblygu unigolion, yn gwella eu cyflogadwyedd, ac yn hyrwyddo ymwneud â'r gymuned. Mae'r Brifysgol yn caniatáu i'w myfyrwyr ymuno am ddim â'r holl glybiau chwaraeon, cymdeithasau a gweithgareddau gwirfoddoli, waeth beth fo gallu'r myfyriwr i dalu.

Ym maes addysgu a dysgu, mae'r Brifysgol yn darparu cwricwlwm deniadol sy'n addas i'r diben gyda rhaglenni academiaidd o ansawdd uchel, cyfleusterau addysgu rhagorol ac ystod eang o wasanaethau cefnogi (gan gynnwys cyngor academiaidd, ariannol, bugeiliol, ysbrydol a gyrfaedd). Mae ein rhaglenni'n adlewyrchu ein hymrwymiad i sicrhau bod ein myfyrwyr yn ddinasyddion byd-eang.

Gwella Llwyddiant Ymchwil

Mae'r ymchwil a wneir ym Mhrifysgol Bangor yn cael effaith sylweddol ar yr economi ac ar fywydau pobl o ledled y byd. Mae ein hymchwil yn cael ei lledaenu drwy gyhoeddi llyfrau a phapurau, a thrwy ddarlithoedd a chyflwyniadau mewn cynadleddau.

Mae cyfleoedd i wneud astudiaethau ac ymchwil ôl-radd (gan gynnwys darparu efridiaethau) ar gael ym mhob ysgol academiaidd.

Mae'r Brifysgol hefyd yn darparu gwasanaethau i ddiwydiant a masnach, trwy gefnogi mentrau (er enghraifft, Partneriaethau Trosglwyddo Gwybodaeth – ceir bron 100 ohonynt – gyda gwahanol fusnesau yng Ngogledd Cymru a thu hwnt), cymorth gyda datblygu cynnyrch newydd, hyrwyddo a chefnogi cwmnïau deilliedig, masnacheiddio syniadau ac ecsbloetio eiddo deallusol.

Prifysgol Rhyngwladol i'r Rhanbarth

Caiff Prifysgol Bangor ei rhestru ymysg 200 o'r prifysgolion mwyaf rhyngwladol yn fyd-eang a hi yw'r fwyaf rhyngwladol yng Nghymru. Mae'r Brifysgol yn darparu cymuned rhyngwladol lewyrchus ac yn estyn croeso i staff a myfyrwyr o fwy na 100 o wledydd ledled y byd, gan ddarparu profiad unigryw Bangor i fyfyrwyr rhyngwladol. Mae'r Brifysgol yn gweithio gyda phartneriaid ledled y byd, gan gynnwys sefydlu Coleg Bangor yn Tsieina yn ddiweddar.

Caiff cyflogadwyedd a dinasyddiaeth fyd-eang eu cryfhau gan gwricwlwm rhyngwladol y Brifysgol a thrwy hyrwyddo a chefnogi myfyrwyr i ehangu eu gorwelion daearyddol, gan ganiatáu i bob myfyriwr gael profi cyfnod dramor fel rhan o'u rhaglen academiaidd.

Yr Iaith a'r Diwylliant Cymraeg ac Ymwneud â'r Cyhoedd

Mae'r Brifysgol yn arwain ym maes darpariaeth addysg uwch cyfrwng Cymraeg. Mae'r Brifysgol yn mynd ati i annog myfyrwyr cyfrwng Cymraeg i ddilyn eu cyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg ac yn hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Ceir Llyfrgell helaeth ac mae gan yr adran Archifau statws 'Man Cadw Cofnodion Cyhoeddus'. Rhennir llyfrau a chasgliadau'r Llyfrgell â'r cyhoedd oddi allan i'r Brifysgol trwy gynlluniau megis 'Linc y Gogledd', sy'n golygu bod adnoddau Llyfrgell y Brifysgol ar gael mewn llyfrgelloedd cyhoeddus lleol yng Ngogledd Cymru.

Yn ogystal, mae'r Brifysgol yn hyrwyddo datblygiadau diwylliannol drwy ei rhaglen o Ddarlithoedd Cyhoeddus, rhaglen o gerddoriaeth a drama, Amgueddfa ac Oriel Gelf, ynghyd â chasgliad celf o bwys, a chasgliadau unigryw yn cynnwys cerameg, offerynnau cerdd a sbesimenau o fyd natur.

Mae Pontio, Canolfan Celfyddydau ac Arloesi newydd, gwerth £50m, wedi cael ei chwblhau yn ddiweddar. Mae'n cynnwys theatr, theatr stiwdio, sinema, darlithfeydd mawr a chanolfan arloesi, man perfformio awyr agored, yn ogystal â chaffis, bariau a chynteddau sy'n agored i'r cyhoedd. Mae'n gwneud cyfraniad enfawr i ddatblygiad diwylliannol, economaidd a chymdeithasol. Mae'r brifysgol hefyd yn darparu dosbarthiadau a chyfleusterau chwaraeon o ansawdd uchel i'r gymuned leol.

Datganiad Budd Cyhoeddus

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

Mae ystâd y Brifysgol yn cynnwys bron i 150 o adeiladau, yn cynnwys 14 o adeiladau rhestredig (gydag un ohonynt yn adeilad rhestredig gradd 1 sydd o bwysigrwydd hanesyddol).

Yn y flwyddyn ariannol hon, cyflawnwyd buddion cymunedol fel rhan o dri chontract. Darparwyd nifer o brojectau gwerth cymdeithasol drwy broject M-Sparc; fel rhan o gontract i ddymchwel yr adeiladau Coffa a W Charles Evans; a thrwy'r contract tymor penodol ar gyfer Gwasanaethau Trydanol a Mecanyddol.

Mae'r Brifysgol yn cyflogi tua 2,000 o staff ac felly mae'n un o gyflogwyr mwyaf Gogledd Cymru.

Ymrwymiad i Gynaliadwyedd a'r Amgylchedd

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i gynaliadwyedd nid yn unig yng nghyd-destun ein hamgylchedd naturiol cyfoethog, ond hefyd o ran cydlyniant cymdeithasol, sefydlogrwydd ariannol ac effeithlonrwydd adnoddau. Mae cynaliadwyedd yn un o'n galluogwyr strategol ac rydym yn cyfrannu at nodau Llywodraeth Cymru o ran llesiant cenedlaethau'r dyfodol a nodau Datblygu Cynaliadwy'r Cenhedloedd Unedig.

Adlewyrchir ymrwymiad Bangor i gynaliadwyedd yn ei pholisi amgylcheddol, sy'n datgan *"Byddwn nid yn unig yn ceisio diogelu ein hamgylchedd naturiol, ond hefyd yn mynd ati i geisio cyfleoedd i'w wella, gan hyrwyddo diwylliant o fod yn stiwardiaid yr amgylchedd ymysg ein staff a'n myfyrwyr a gweithio tuag at nodau datblygu cynaliadwy."* Yn y flwyddyn adrodd, roedd Rheoli Gwastraff yn ffocws i'r Lab Cynaliadwyedd a thîm Perfformiad Amgylcheddol y Campws (CEPT). Cynhelir sesiynau hyfforddi, cyflwyniadau a gweithdai i fyfyrwyr drwy gydol y flwyddyn a chynhaliwyd yr Wythnos Ymwybyddiaeth Gwastraff gyntaf erioed ym mis Hydref 2017. Cynyddodd canran y gwastraff a ddargyfeiriwyd o safleoedd tirlenwi i 66% a gostyngodd allyriadau carbon sy'n gysylltiedig â gwastraff gan 33% o gymharu â'r flwyddyn adrodd flaenorol. Gweithiodd y tîm gyda llawer o gydweithredwyr yn fewnol ac yn allanol gyda Chyngor Gwynedd, Sefydliad Siartredig Rheoli Gwastraff a'r British Heart Foundation.

Mae bioamrywiaeth yn ffocws arall. Mae gan gynefinoedd ar ein tiroedd werth addysgol, cymdeithasol, diwylliannol, hamdden ac amgylcheddol i fyfyrwyr, staff a'r gymuned ehangach. Mae'r Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth newydd yn ceisio hyrwyddo bioamrywiaeth ym mhob cynefin ar y campws ac integreiddio bioamrywiaeth yn rhan o'n dulliau gweithredu wrth i ni gynnal ein busnes. Mae'r gwaith estyn allan yng Ngardd Fotaneg Treborth yn parhau.

Ymrwymiad i Gynaliadwyedd drwy ein Polisi Buddsoddi

Eleni, mae'r Brifysgol, drwy is-bwyllgor o'r Pwyllgor Cyllid ac Adnoddau, wedi cymeradwyo'r Polisi Buddsoddi Cynaliadwy newydd sy'n berthnasol i'r cronfeydd gwaddol sy'n cael eu rheoli ar ei rhan gan UBS. Mae'r polisi'n sicrhau bod y Brifysgol yn gwneud

y gorau o'i hadenillion buddsoddi heb gyfaddawdu ein hymrwymiad i gynaliadwyedd a llesiant cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol. Mae hyn yn golygu cynnal sgrinio cadarnhaol a negyddol ar bob cwmni i weld a ydynt yn cydymffurfio â safonau moesegol a chymdeithasol gyfrifol, gan gynnwys osgoi gweithgareddau sy'n niweidiol i'r amgylchedd neu i les eu gweithlu. Mae eithriadau penodol hefyd ar gyfer meysydd megis arfau, alcohol, gamblo, tybaco ac ati. Gellir dod o hyd i gopi o'r polisi yn www.bangor.ac.uk/finance/pl/documents/SIPBU-Cym.

Datganiad Llywodraethu Corfforaethol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

Mae'r Brifysgol yn ymrwymedig i ddangos yr arfer gorau ym mhob agwedd ar lywodraethu corfforaethol.

Mae'r Brifysgol yn gorfforaeth annibynnol y mae ei statws cyfreithiol yn deillio o Siarter Frenhinol a ddyfarnwyd yn wreiddiol yn 1885. Fe'i cofrestrwyd fel elusen (rhif 1141565) yn Ebrill 2011. Pennir ei hamcanion, ei phwerau a fframwaith ei threfn lywodraethu yn y Siarter a'r Statudau ategol, y cymeradwyr diwygiadau iddynt gan y Cyfrin Gyngor o bryd i'w gilydd.

O dan y Siarter a'r Statudau mae'n rhaid i'r Brifysgol fod â thri chorff ar wahân, pob un â'i swyddogaethau a'i gyfrifoldebau wedi eu diffinio'n glir, i oruchwyllo a rheoli ei gweithgareddau, fel a ganlyn:

Y Cyngor yw'r corff llywodraethu sy'n gyfrifol am gyllid, eiddo, buddsoddiadau a busnes cyffredinol y Brifysgol, ac am bennu cyfeiriad strategol cyffredinol y sefydliad.

Mae'r Cyngor yn ceisio cynnal ei fusnes yn unol â'r saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus (anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweinyddiaeth).

Mae'r Cyngor wedi nodi'r Cod Ymarfer ar Lywodraethu a geir yn y Cod Llywodraethu Addysg Uwch (Rhagfyr 2014) a luniwyd gan y Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgol (CUC) ac, yn dilyn archwiliad diweddar, mae'r Cyngor o'r farn ei fod yn cydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Cyngor yn defnyddio dull gwelliannau parhaus wrth lywodraethu ac yn cynnal adolygiad o effeithiolrwydd y drefn lywodraethu'n rheolaidd. Mae adolygiad ffurfiol o effeithiolrwydd llywodraethu ar y gweill a chaiff ei gwblhau yn 2018/19.

Pennir y materion a neilltuir yn arbennig i'w penderfynu gan y Cyngor yn Statudau'r Brifysgol, trwy arfer ac o dan y Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd gyda Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru.

Mae swyddogaethau'r Canghellor, Cadeirydd y Cyngor, y Dirprwy Ganghellor a'r Trysorydd yn rhai ar wahân i swyddogaeth Prif Weithredwr y Brifysgol, sef yr Is-ganghellor. Daw mwyafrif aelodau'r Cyngor o'r tu allan i'r Brifysgol (disgrifir hwy fel aelodau lleig). Rhaid dewis Cadeirydd y Cyngor o blith yr aelodau lleig. Hefyd ymhlith ei aelodau mae cynrychiolwyr o blith staff y Brifysgol ac o blith y myfyrwyr.

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth a chaiff pob hysbyseb am aelodau lleig eu hysbysebu'n allanol a chroesawir ceisiadau'n arbennig o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol. Ystyrir ceisiadau gan y Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu a chânt eu hystyried yn erbyn yn y matrices sgiliau cyfredol. Nid oes yr un o'r aelodau lleig yn derbyn unrhyw

dâl, ac eithrio ad-daliad treuliau, am y gwaith a wnânt i'r Brifysgol. Mae'r holl aelodau a benodir i'r Cyngor yn gwasanaethu am gyfnod o 4 blynedd, ond gellir eu hailbenodi am gyfnod o 8 mlynedd fan bellaf.

Y Senedd yw awdurdod academiaidd y Brifysgol a daw ei haelodaeth yn gyfan gwbl o blith staff academiaidd a myfyrwyr y sefydliad. Mae aelodaeth y Senedd wedi cael ei hadolygu a'i hehangu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Corff mawr, ffurfiol at ei gilydd yw'r **Llys** (sydd yn bur debyg i gyfarfod cyfranddalwyr cwmni cyhoeddus mawr). Mae'n gyfrwng lle gall y buddiannau ehangach a wasanaethir gan y Brifysgol gael eu cysylltu â'r sefydliad, ac mae'n fforwm cyhoeddus lle gall aelodau'r Llys godi unrhyw faterion yn ymwneud â'r Brifysgol. Fel rheol mae'r Llys yn cyfarfod unwaith y flwyddyn i dderbyn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Brifysgol. Yn ogystal mae angen i'r Llys gymeradwyo unrhyw newidiadau o bwys i Siarter neu Statudau'r Brifysgol cyn y gellir eu cyflwyno i'r Cyfrin Gyngor.

Daw mwyafrif aelodau'r Llys o'r tu allan i'r Brifysgol, gan gynrychioli cymuned Gogledd Cymru a chyrrff penodol eraill sydd â diddordeb yng ngwaith y Brifysgol, ond mae'r aelodaeth hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o blith staff y Brifysgol (academaidd ac anacademaidd) ac o blith y myfyrwyr.

Cyfarfu'r Cyngor bum gwaith yn ystod 2017-18 ond ymdrinnir â llawer o'i waith manwl i ddechrau gan bwyllgorau sefydlog y Cyngor. Mae'r holl Bwyllgorau wedi'u cyfansoddi'n ffurfiol gyda chylch gorchwyl ac aelodaeth sy'n cynnwys aelodau lleig o'r Cyngor.

Mae'r **Pwyllgor Cyllid ac Adnoddau** yn cyfarfod o leiaf bedair gwaith y flwyddyn ac mae'n gyfrifol am fonitro pob agwedd ar reoli'n ymwneud ag adnoddau ffisegol ac ariannol y Brifysgol.

Mae'r **Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu** yn ystyried enwebiadau ar gyfer seddi gwag yn aelodaeth y Cyngor o dan y Statud berthnasol, a materion llywodraethu eraill. Penodir rhai aelodau lleig gan gyrrff allanol.

Mae'r **Pwyllgor Taliadau** yn pennu cyflogau'r aelodau staff uchaf, gan gynnwys yr Is-ganghellor. Mae Cyngor y Brifysgol wedi mabwysiadu egwyddorion Cod Taliadau'r Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgol. Mae cylch gorchwyl ac aelodaeth y Pwyllgor Taliadau yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd er mwyn adlewyrchu'r Cod mewn Cylch Gorchwyl newydd.

Ffurir y **Pwyllgor Archwilio a Risg**, sy'n cyfarfod bob chwarter, o dri aelod lleig o'r Cyngor a dau aelod allanol wedi eu cyfethol. Mae archwilwyr mewnol ac allanol y Brifysgol yn mynychu pob cyfarfod. Mae'r Pwyllgor yn ystyried adroddiadau ac

Datganiad Llywodraethu Corfforaethol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

argymhellion ar gyfer gwella systemau rheoli mewnol y Brifysgol, ynghyd ag ymatebion y rheolwyr a chynlluniau gweithredu. Er bod yr uwch swyddogion gweithredol yn mynychu cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Risg fel bo angen, nid ydynt yn aelodau o'r Pwyllgor, ac mae'r Pwyllgor yn cyfarfod yn rheolaidd (cyn pob cyfarfod o'r Pwyllgor) â'r archwilwyr mewnol ac allanol ar eu pennau eu hunain i gael trafodaethau annibynnol. Mae'r Pwyllgor yn cynghori'r Cyngor ar benodi a thalu'r archwilwyr mewnol ac allanol.

Yn unol â Pholisi Rheoli Risg y Brifysgol mae gan y Grŵp Tasg Rheoli Risg brosesau ffurfiol ar waith i werthuso a rheoli risgiau arwyddocaol sy'n wynebu'r sefydliad. Bydd yn derbyn adroddiadau sy'n nodi dangosyddion perfformiad a risg allweddol ac yn ystyried materion rheoli posibl y tynnir sylw atynt gan fecanweithiau rhybuddio cynnar sydd wedi eu seilio o fewn yr unedau gweithredol ac a atgyfnerthir gan hyfforddiant ymwybyddiaeth risg. Mae'r pwyslais ar gael mesur perthnasol o sicrwydd ac nid ar adrodd yn ôl eithriadau yn unig. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn ystyried dogfennau gan y Grŵp Tasg Rheoli Risg ac o'r archwiliad mewnol, ac yn ystyried y pethau a ddigwyddodd ers diwedd y flwyddyn flaenorol. Mae'n adrodd i'r Cyngor ar Reoli Risg.

Rheolir y Brifysgol o ddydd i ddydd gan **Bwyllgor Gweithredu**, sy'n cynnwys yr Is-ganghellor, y Dirprwy Is-ganghellorion, Deoniaid y Colegau, y Cyfarwyddwr Cyllid, Ysgrifennydd y Brifysgol a Phenaethiaid rhai o'r Gwasanaethau Canolog.

Mae gan aelodau'r grŵp awdurdod gweithredol dros eu cyfryw bortffolios. Mae'r Pwyllgor Gweithredu'n cyfarfod fel arfer bob pythefnos ac fe'i cynorthwyr yn ei waith gan Grwpiau Tasg, a sefydlir o bryd i'w gilydd i ystyried themâu penodol. Mae'n atebol i'r Cyngor.

Prif swyddog academiaidd a gweinyddol y Brifysgol yw'r Is-ganghellor, sydd â chyfrifoldeb cyffredinol i'r Cyngor dros gynnal a hyrwyddo effeithlonrwydd a threfn dda y Brifysgol. O dan delerau'r Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd ffurfiol rhwng y Brifysgol a Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru, yr Is-ganghellor yw swyddog dynodedig y Brifysgol ac yn y swyddogaeth honno gellir galw arno i ymddangos o flaen Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Risg a Rheoli Mewnol

Mae Cyngor y Brifysgol yn gyfrifol am system camau rheoli mewnol y Brifysgol sy'n cefnogi'r gwaith o gyflawni nodau ac amcanion y Brifysgol, gan ddiogelu cyllid cyhoeddus a chyllid arall.

Cynlluniwyd y systemau camau rheoli hyn i reoli, yn hytrach na dileu, risgiau sylweddol sy'n bygwth amcanion busnes y Brifysgol; felly dim ond sicrwydd rhesymol yn hytrach na sicrwydd absoliwt a geir rhag camddatganiad neu golled faterol.

Mae'r Cyngor yn derbyn adroddiad blynyddol ar waith yr archwiliwr mewnol gan y Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae hyn yn darparu sicrwydd ynglŷn ag effeithlonrwydd system camau rheoli mewnol a phrosesau rheoli risg a llywodraethu'r Brifysgol.

Ar gyfer y flwyddyn yn gorffen 31 Gorffennaf 2018 mae'r adroddiad yn mynegi barn foddhaol bod gwaith archwilio mewnol digonol wedi cael ei wneud i ddod i gasgliad rhesymol, yn amodol fel mewn blynyddoedd blaenorol ar weithredu rhai argymhellion archwilio, bod gan y Brifysgol brosesau rheoli risg, camau rheoli a threfn lywodraethu sy'n ddigonol ac yn effeithiol i'w galluogi i gyflawni ei hamcanion.

Mae'r Cyngor o'r farn fod proses foddhaol ar gyfer adnabod, gwerthuso a rheoli risgiau arwyddocaol y Brifysgol, ac iddi fod yn weithredol ar gyfer y flwyddyn a orffennodd 31 Gorffennaf 2018 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon, ac iddi gael ei hadolygu'n rheolaidd gan y Pwyllgor Archwilio a Risg ar ran y Cyngor.

Mae elfennau allweddol system reoli gyllidol fewnol y Brifysgol, a gynlluniwyd i gyflawni'r cyfrifoldebau a nodwyd uchod, yn cynnwys y canlynol:

- diffiniadau eglur o gyfrifoldebau penaethiaid adrannau academiaidd a gweinyddol a'r awdurdod a ddirprwywyd iddynt;
- proses gynllunio gynhwysfawr tymor-canolig a byr, wedi ei hategu â chyllidebau incwm, gwariant a chyfalaf blynyddol manwl;
- adolygiadau rheolaidd o berfformiad academiaidd ac adolygiadau chwarterol o ganlyniadau ariannol gan gynnwys adrodd ar amrywiant a diweddarau canlyniadau a ragwelwyd;
- gofynion a ddiffiniwyd ac a ffurfiolwyd yn eglur ar gyfer cymeradwyo a rheoli gwariant, gyda'r penderfyniadau buddsoddi sy'n cynnwys gwariant cyfalaf neu referniw yn cael eu gwerthuso'n ffurfiol ac yn fanwl a'u hadolygu yn unol â lefelau cymeradwyo a bennir gan y Cyngor;
- Rheoliadau Ariannol cynhwysfawr, yn nodi manylion am gamau rheoli a gweithdrefnau ariannol, wedi eu cymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Pwyllgor Adnoddau;
- swyddogaeth Archwilio Mewnol broffesiynol allanol y caiff ei rhaglen flynyddol ei chymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Risg.

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor mewn perthynas â'r Datganiadau Ariannol Cyfunol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol cyfunol yn unol â gofynion Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru a chyfraith a rheoliadau perthnasol.

Mae'n ofynnol iddynt baratoi datganiadau ariannol ar gyfer y grŵp a'r rhiant-brifysgol yn unol â safonau cyfrifo'r Deyrnas Unedig a chyfraith berthnasol (yr arferion cyfrifo a dderbynnir yn gyffredinol yn y Deyrnas Unedig), gan gynnwys FRS 102 y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon. Mae'r Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd yn ei gwneud yn ofynnol bod y datganiadau ariannol yn cael eu paratoi'n unol â Datganiad o'r Arfer a Argymhellir - Cyfrifo ar gyfer Addysg Bellach ac Addysg Uwch, yn unol â gofynion y Cyfarwyddyd i Sefydliadau Addysg Uwch ynglŷn â'u Cyfrifon a gyhoeddwyd gan HEFCW. Mae'n ofynnol i'r Cyngor baratoi datganiadau ariannol sy'n rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa'r grŵp a'r rhiant-brifysgol ac o'u hincwm a'u gwariant, enillion a cholledion a newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Wrth baratoi pob un o ddatganiadau ariannol y grŵp a'r rhiant-brifysgol, mae'n ofynnol i'r Cyngor:

- ddewis polisïau cyfrifo addas, ac yna'u defnyddio'n gyson;
- dod i farn ac amcangyfrif mewn modd sy'n rhesymol a doeth;
- datgan a yw safonau cyfrifo perthnasol y Deyrnas Unedig wedi'u dilyn, yn amodol ar unrhyw wyriadau materol a ddatgelwyd ac a esboniwyd yn y datganiadau ariannol;
- asesu gallu'r grŵp a'r rhiant-brifysgol i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes hyfyw; a
- defnyddio sail cyfrifo busnes hyfyw oni bai eu bod naill ai'n bwriadu datod y grŵp neu'r rhiant-brifysgol neu roi'r gorau i weithredu, neu nad oes ganddynt unrhyw ddewis realistig arall ond gwneud hynny.

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifo sy'n ddigonol i ddangos ac esbonio trafodion y rhiant-brifysgol a datgelu gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg sefyllfa ariannol y rhiant-brifysgol a'u galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol a safonau cyfrifo perthnasol eraill. Nhw sy'n gyfrifol am unrhyw gamau rheoli mewnol sy'n angenrheidiol yn eu barn nhw i alluogi paratoi datganiadau ariannol lle na cheir camddatganiad materol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, ac yn gyfrifol yn gyffredinol dros gymryd unrhyw gamau sy'n rhesymol agored iddynt i ddiogelu

asedau'r grŵp ac i atal a chanfod twyll ac unrhyw anghysondebau eraill.

Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol o dan y Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd am:

- sicrhau mai dim ond ar gyfer y dibenion y rhoddwyd ef y defnyddir cyllid gan HEFCW a chyrrff cyllido eraill, ac yn unol â'r Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd ac unrhyw amodau eraill y gallai HEFCW eu pennu o bryd i'w gilydd;
- sicrhau fod camau rheoli ariannol priodol ar waith i ddiogelu arian cyhoeddus ac arian o ffynonellau eraill;
- sicrhau rheolaeth ddarvoudus, effeithlon ac effeithiol dros adnoddau a gwariant y brifysgol.

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gynnal yr wybodaeth gorfforaethol ac ariannol a geir ar wefan y Brifysgol ac am ei chywirdeb. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig yn ymwneud â pharatoi a dosbarthu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Gyngor Prifysgol Bangor

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

ADRODDIAD AR YR ARCHWILIAD O'R DATGANIADAU ARIANNOL

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Prifysgol Bangor ("y Brifysgol") am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2018 sy'n cynnwys Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfunol a Phrifysgol, Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn Cyfunol a Phrifysgol, Mantolenni Cyfunol a Phrifysgol, Datganiad Llif Arian Cyfunol a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y Datganiad Polisiâu Cyfrifo.

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion y Grŵp a'r Brifysgol ar 31 Gorffennaf 2018, ac o incwm a gwariant y Grŵp a'r Brifysgol, enillion a cholledion a newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn, ac o lif arian y Grŵp, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â safonau cyfrifo'r Deyrnas Unedig, gan gynnwys *FRS 102* ar y *Safon Adrodd Ariannol* sy'n gymwys yn y *Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon*, a chyda *Datganiad o'r Arfer a Argymhellir – Cyfrifo* ar gyfer *Addysg Bellach ac Addysg Uwch 2015*;
- yn bodloni gofynion Cyfarwyddyd i Sefydliadau Addysg Uwch ynglŷn â'u Cyfrifon yn 2017-18 a gyhoeddwyd gan HEFCW ar 24 Gorffennaf 2018;
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion Deddf Elusennau 2011.

Sail y farn

Cynhaliom ein harchwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y Deyrnas Unedig) a chyfraith berthnasol. Caiff ein cyfrifoldebau eu disgrifio isod. Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol o dan, ac rydym yn annibynnol ar y grŵp yn unol â, gofynion moesegol y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Moesegol y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC). Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn sail ddigonol a phriodol i ni roi barn.

Busnes hyfyw

Mae'n ofynnol i ni adrodd wrthyf os ydym wedi dod i'r casgliad bod defnyddio sail cyfrifo busnes hyfyw yn amhriodol neu os oes ansicrwydd materol heb ei ddatgelu a allai daflu amheuaeth sylweddol dros ddefnyddio'r sail honno am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol. Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am weddill yr wybodaeth, sef yr Adolygiad Strategol a Budd Cyhoeddus, Llywodraethu Corfforaethol a Chyfrifoldebau Datganiadau'r Cyngor.

Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn ymwneud â gweddill yr wybodaeth ac felly nid ydym yn mynegi barn archwilio nac yn dod i unrhyw fath o gasgliad sicrwydd am yr wybodaeth honno.

Ein cyfrifoldeb ni yw darllen gweddill yr wybodaeth ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth ynddi, yn seiliedig ar ein gwaith yn archwilio'r datganiadau ariannol, yn gamddatganiad materol neu'n anghyson â'r datganiadau ariannol neu ein gwybodaeth archwilio. Yn seiliedig ar y gwaith hwnnw yn unig, nid ydym wedi nodi unrhyw gamddatganiadau materol yng ngweddill yr wybodaeth.

Cyfrifoldebau'r Cyngor

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn eu datganiad ar dudalen 13, mae'r Cyngor (sydd hefyd yn ymddiriedolwyr at ddibenion cyfraith elusennau) yn gyfrifol am: baratoi'r datganiadau ariannol a bodloni eu bod yn rhoi golwg wir a theg ar bethau; unrhyw gamau rheoli mewnol sy'n angenrheidiol y marn y Cyngor i ganiatáu paratoi datganiadau ariannol lle na cheir camddatganiad materol, boed oherwydd twyll neu wall; asesu gallu'r grŵp a'r rhiant-brifysgol i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu, fel sy'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes hyfyw; a defnyddio sail cyfrifo busnes hyfyw oni bai ei fod naill ai'n bwriadu datod y grŵp neu'r rhiant-brifysgol neu roi'r gorau i weithrediadau, neu nad oes ganddo ddewis arall realistig ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r Archwiliwr

Penodwyd ni yn archwiliwr o dan adran 144 Deddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) ac rydym yn adrodd yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 154 y Ddeddf honno.

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol na cheir yn y datganiadau ariannol, drwodd a thro, gamddatganiad materol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, ac i gyflwyno ein barn mewn adroddiad archwiliwr. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y Deyrnas Unedig) bob amser yn canfod camddatganiad materol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o ganlyniad i dwyll neu wall ac fe'u hystyriar yn faterol os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu'n yn gyfun, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol.

Ceir disgrifiad llawnach o'n cyfrifoldebau ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn:

www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Gyngor Prifysgol Bangor

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

ADRODDIAD AR OFYNION CYFREITHIOL A RHEOLEIDDIO ERAILL

Mae'n ofynnol i ni adrodd ar y materion canlynol o dan God Ymarfer Archwilio HEFCW (a ddaeth i rym ar 1 Awst 2016) a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992.

Yn ein barn ni, ym mhob ffordd faterol:

- mae arian o ba ffynhonnell bynnag a weinyddir gan y Grŵp neu'r Brifysgol at ddibenion penodol wedi'u defnyddio'n briodol at y dibenion hynny ac wedi'u rheoli'n unol â deddfwriaeth berthnasol;
- mae'r arian a ddarparwyd gan HEFCW wedi'i ddefnyddio'n unol â'r Memorandwm Sicrwydd ac Atebolrwydd ac unrhyw delerau ac amodau eraill sy'n gysylltiedig â nhw.

Pwrrpas ein gwaith archwilio ac i bwy y mae ein cyfrifoldebau ni yn ddyledus

Llunnir yr adroddiad hwn i'r Cyngor yn unig, yn unol ag Erthygl 12(ii) o Siartrau a Statudau'r Brifysgol ac adran 124B o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 ac yn unol ag adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) a rheoliadau a wnaed o dan adran 154 y Ddeddf honno. Gwnaed ein gwaith archwilio er mwyn i ni gael datgan y materion hynny y mae angen i ni eu datgan wrth y Cyngor mewn adroddiad archwiliwr ac i ddim diben arall. Hyd yr eithaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb dros unrhyw un heblaw'r Brifysgol a'i Chyngor am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, neu am y farn y daethom iddi.

Materion y mae angen i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Nid oes gennym ddim i adrodd arno o ran y materion canlynol lle mae Deddf Elusennau 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i ni adrodd wrthyich os, yn ein barn ni:

- bod yr wybodaeth a roddwyd yn yr Adolygiad Strategol yn anghyson ag unrhyw agwedd ar y datganiadau ariannol; neu
- os nad yw'r Brifysgol wedi bod yn cadw cofnodion cyfrifo digonol; neu
- os nad yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion cyfrifo; neu
- Nid ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau y mae arnom eu hangen ar gyfer ein harchwiliad.

Michael Rowley
dros ac ar ran
KPMG LLP, Archwiliwr Statudol
Cyfrifwyr Siartredig
One Snowhill
Queensway
Birmingham
B4 6GH

Dyddiad:

Mae KPMG LLP yn gymwys i weithredu fel archwiliwr o ran adran 1212 Deddf Cwmnïau 2006

Cyfrifoldeb y Cyngor yw cynnal gwefan Prifysgol Bangor a sicrhau ei chywirdeb. Nid yw'r gwaith a wnaed gan yr archwiliwr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw'r archwiliwr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a all fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno'n wreiddiol ar y wefan.

Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig yn ymwneud â pharatoi a dosbarthu datganiadau ariannol fod yn wahanol i deddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfunol a Phrifysgol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

		2017/18		2016/17	
	Nodyn	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
Incwm					
Ffioedd dysgu a chontractau addysg	1	85,099	85,099	82,466	82,466
Grantiau cyrff cyllido	2	28,415	28,415	12,395	12,395
Grantiau a chontractau ymchwil	3	21,130	21,130	18,286	18,286
Incwm arall	4	29,427	26,538	29,564	26,665
Incwm o fuddsoddiadau	5	299	437	284	344
Gwaddolion a rhoddion	6	507	507	385	385
Cyfanswm incwm		164,877	162,126	143,380	140,541
Gwariant					
Costau staff	7	80,305	78,584	83,955	82,317
Costau ailstrwythuro / (heb eu defnyddio)	9	(1,014)	(1,014)	3,968	3,968
Treuliau gweithredu eraill		47,657	46,951	46,507	45,824
Dibrisiant	11	12,544	12,119	11,651	11,228
Llog a chostau ariannu eraill	8	5,861	5,831	6,063	5,842
Cyfanswm gwariant	9	145,353	142,471	152,144	149,179
Gwarged/(Diffyg) cyn enillion/(colledion) eraill a chyfran o weddill gweithredu menter ar y cyd		19,524	19,655	(8,764)	(8,638)
Enillion ar waredu asedau sefydlog		0	0	249	249
Enillion ar fuddsoddiadau		318	318	361	361
Cyfran o weddill gweithredu mewn menter ar y cyd	15	25	0	48	0
Gwarged/(Diffyg) cyn treth		19,867	19,973	(8,106)	(8,028)
Trethiant	10	0	0	0	0
Gwarged/(Diffyg) am y flwyddyn		19,867	19,973	(8,106)	(8,028)
Enillion actiwaraid mewn perthynas â chynlluniau pensiwn	28	0	0	5,098	5,098
Symudiad Darpariaeth Pensiwn	28	6,985	6,985	0	0
Cyfanswm incwm/(gwariant) cynhwysfawr am y flwyddyn		26,852	26,958	(3,008)	(2,930)
Cynrychiolir gan:					
Incwm gwaddol cynhwysfawr am y flwyddyn		494	494	408	408
Incwm cyfyngedig cynhwysfawr am y flwyddyn		45	45	(215)	(215)
Incwm anghyfyngedig cynhwysfawr am y flwyddyn		26,313	26,419	(3,201)	(3,123)
		26,852	26,958	(3,008)	(2,930)
Diffyg am y flwyddyn a briodolir i:					
Budd nad yw'n un rheolaethol		25	0	48	0
Prifysgol		19,842	19,973	(8,154)	(8,028)
Cyfanswm incwm/(gwariant) cynhwysfawr am y flwyddyn wedi ei briodoli i:					
Budd nad yw'n un rheolaethol		25	0	48	0
Prifysgol		26,827	26,958	(3,056)	(2,930)

Mae holl eitemau cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr yn ymwneud â gweithgareddau sy'n parhau.
Mae'r Datganiad Polisiâu Cyfrifo a'r Nodiadau ar dudalennau 20 i 43 yn rhan o'r datganiadau ariannol.

Datganiad Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn Cyfunol a Phrifysgol

Ar 31 Gorffennaf 2018

Cyfunol	Cyfrif incwm a gwariant			Cyfanswm £'000
	Gwaddol £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	
Ar 1 Awst 2016	6,338	703	206,846	213,887
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	538	230	(8,874)	(8,106)
Incwm cynhwysfawr arall	0	0	5,098	5,098
Rhyddhau cronfeydd cyfyngedig a wariwyd yn y flwyddyn	(130)	(207)	337	0
Trosglwyddiad rhwng cronfeydd wrth gefn	0	(238)	238	0
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	408	(215)	(3,201)	(3,008)
Ar 1 Awst 2017	6,746	488	203,645	210,879
Gwarged o'r datganiad incwm a gwariant	644	212	19,011	19,867
Incwm cynhwysfawr arall	0	0	6,985	6,985
Rhyddhau cronfeydd cyfyngedig a wariwyd yn y flwyddyn	(150)	(167)	317	0
Trosglwyddiad rhwng cronfeydd wrth gefn	0	0	0	0
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	494	45	26,313	26,852
Ar 31 Gorffennaf 2018	7,240	533	229,958	237,731

Prifysgol	Cyfrif incwm a gwariant			Cyfanswm £'000
	Gwaddol £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	
Ar 1 Awst 2016	6,338	703	206,803	213,844
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	538	230	(8,796)	(8,028)
Incwm cynhwysfawr arall	0	0	5,098	5,098
Rhyddhau cronfeydd cyfyngedig a wariwyd yn y flwyddyn	(130)	(207)	337	0
Trosglwyddiad rhwng cronfeydd wrth gefn	0	(238)	238	0
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	408	(215)	(3,123)	(2,930)
At 1 Awst 2017	6,746	488	203,680	210,914
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	644	212	19,117	19,973
Incwm cynhwysfawr arall	0	0	6,985	6,985
Rhyddhau cronfeydd cyfyngedig a wariwyd yn y flwyddyn	(150)	(167)	317	0
Trosglwyddiad rhwng cronfeydd wrth gefn	0	0	0	0
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	494	45	26,419	26,958
Ar 31 Gorffennaf 2018	7,240	533	230,099	237,872

Mae'r Datganiad Polisiau Cyfrifo a'r Nodiadau ar dudalennau 20 i 43 yn rhan o'r datganiadau ariannol.

Mantolenni Cyfunol a Phrifysgol

Ar 31 Gorffennaf 2018

		2018		2017	
	Nodyn	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
Asedau anghyfredol					
Asedau sefydlog	11	335,133	328,758	333,420	326,642
Buddsoddiadau	14	6,184	6,234	6,279	6,409
Buddsoddiad mewn menter ar y cyd	15	74	0	49	0
		<u>341,391</u>	<u>334,992</u>	<u>339,748</u>	<u>333,051</u>
Asedau cyfredol					
Stoc	16	91	70	98	76
Masnach a symiau derbyniadwy eraill	17	20,435	23,540	19,886	22,784
Arian parod a chywerthoedd arian parod	23	32,448	32,225	31,045	30,556
		<u>52,974</u>	<u>55,835</u>	<u>51,029</u>	<u>53,416</u>
Llai: Credydwyr: symiau sydd i'w talu o fewn un flwyddyn	18	(36,706)	(35,216)	(45,025)	(43,282)
		<u>16,268</u>	<u>20,619</u>	<u>6,004</u>	<u>10,134</u>
Asedau cyfredol net					
		<u>357,659</u>	<u>355,611</u>	<u>345,752</u>	<u>343,185</u>
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol					
Credydwyr: symiau sydd i'w talu ar ôl mwy nag un flwyddyn	19	(107,395)	(105,206)	(111,675)	(109,073)
Darpariaethau					
Darpariaethau pensiwn	20	(12,533)	(12,533)	(20,098)	(20,098)
Darpariaethau eraill	20	0	0	(3,100)	(3,100)
		<u>237,731</u>	<u>237,872</u>	<u>210,879</u>	<u>210,914</u>
Cyfanswm asedau net					
Cronfeydd wrth gefn Cyfyngedig					
Cronfa incwm a gwariant wrth gefn - gwaddol	21	7,240	7,240	6,746	6,746
Cronfa incwm a gwariant wrth gefn - cyfyngedig	22	533	533	488	488
Cronfeydd wrth gefn Anghyfyngedig					
Cronfa incwm a gwariant wrth gefn - anghyfyngedig		229,958	230,099	203,645	203,680
		<u>237,731</u>	<u>237,872</u>	<u>210,879</u>	<u>210,914</u>
Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn					

Mae'r Datganiad Polisiâu Cyfrifo a'r Nodiadau ar dudalennau 20 i 43 yn rhan o'r datganiadau ariannol.

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Cyngor ar 30 Tachwedd 2018 ac fe'u llofnodwyd ar ei ran gan:

J Hughes, Is-ganghellor

D W Williams, Trysorydd

M Davies, Cyfarwyddwr Cyllid

Datganiad Llif Arian Cyfunol

Blwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

		2017/18	2016/17
	Nodyn	£'000	£'000
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Diffyg am y flwyddyn		19,867	(8,106)
Addasiad ar gyfer eitemau anariannol			
Dibrisiant	11	12,544	11,651
Enillion ar fuddsoddiadau		(318)	(361)
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn stoc	16	7	(7)
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn dyledwyr		(601)	(1,590)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn credydwyr		(21,205)	(876)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn darpariaeth pensiwn	20	(580)	69
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn darpariaethau eraill	20	(3,100)	2,927
Cyfran o warged gweithredu mewn menter ar y cyd	15	(25)	(48)
		(13,278)	11,765
Addasiad ar gyfer gweithgareddau buddsoddi neu gyllido			
Incwm grant cyfalaf		(3,515)	(727)
Elw ar werthu asedau sefydlog		0	(249)
Incwm o fuddsoddiadau	5	(299)	(284)
Llog taladwy	8	5,443	5,401
Incwm gwaddol	6	(167)	(125)
		1,462	4,016
Mewnlif arian net o weithgareddau gweithredu		8,051	7,675
Llifoedd arian o weithgareddau buddsoddi			
Derbynion grant cyfalaf		14,196	8,311
Derbynion o werthu asedau sefydlog		0	438
Taliadau a wnaed i gaffael asedau sefydlog		(11,775)	(12,853)
Incwm o fuddsoddiadau	5	299	284
Buddsoddiadau newydd asedau cyfredol		0	(32)
Gwaredu buddsoddiadau asedau cyfredol		0	5,414
Buddsoddiadau asedau anghyfredol newydd		(1,675)	(6,903)
Gwaredu buddsoddiadau asedau anghyfredol		2,089	1,236
		3,134	(4,105)
Llifoedd arian o weithgareddau cyllido			
Llog a dalwyd	8	(1,266)	(1,378)
Elfen llog prydles gyllidol a thaliadau consesiwn gwasanaeth	8	(4,177)	(4,023)
Arian gwaddol a dderbyniwyd	21	167	125
Prydlesi cyllidol a chonsesiynau gwasanaeth (ad-daliad o) / newydd net	18/19	(1,351)	(1,284)
Ad-dalu benthyciadau wedi'u gwarantu	18/19	(1,065)	(1,435)
Benthyciadau newydd heb eu gwarantu net	18/19	(2,090)	19,050
		(9,782)	11,055
Cynnydd mewn arian parod a chywerthoedd arian parod yn y flwyddyn		1,403	14,625
Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddechrau'r flwyddyn	23	31,045	16,420
Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddiwedd y flwyddyn	23	32,448	31,045
		1,403	14,625

Mae'r Datganiad Polisiâu Cyfrifo a'r Nodiadau ar dudalennau 20 i 43 yn rhan o'r datganiadau ariannol.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

1. Sail paratoi

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir: Cyfrifo ar gyfer Addysg Bellach ac Addysg Uwch 2015 ac yn unol â Safonau Adrodd Ariannol (FRS 102). Mae'r Brifysgol yn endid budd cyhoeddus ac felly mae wedi gweithredu'r gofynion budd cyhoeddus perthnasol yn FRS 102. Paratwir y datganiadau ariannol yn unol â'r confensiwn cost hanesyddol (a addaswyd drwy ailbrizio rhai asedau sefydlog).

2. Sail cyfuno

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys y Brifysgol a'i his-gwmnïau am y flwyddyn ariannol hyd at 31 Gorffennaf 2018. Mae canlyniadau is-gwmnïau a gafodd eu caffael neu eu gwaredu yn ystod y cyfnod wedi eu cynnwys yn y datganiad cyfunol o incwm a gwariant o'r dyddiad caffael neu hyd at y dyddiad gwaredu. Caiff trafodion rhyng-grŵp eu dileu pan gânt eu cyfuno.

Nid yw'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys incwm a gwariant Undeb y Myfyrwyr gan nad oes gan y Brifysgol reolaeth neu brif ddylanwad dros benderfyniadau polisi.

Defnyddir y dull ecwiti i roi cyfrif am fentrau ar y cyd.

3. Busnes Hyfyw

Paratwir y datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw. Cred y Cyngor fod hyn yn ddull priodol am y rhesymau canlynol: Mae'r Grŵp yn cyflawni ei ofynion o ran cyfalaf gweithio o ddydd i ddydd drwy falansau arian parod anghyfyngedig presennol, sy'n ddigonol i gwrdd â rhwymedigaethau fel y dŏnt yn ddyledus yn y dyfodol agos. Mae'r Cyngor wedi paratoi gwybodaeth fanwl am lif arian fesul mis ar gyfer 2018/19 a 2019/20. Ar sail y wybodaeth hon am y llif arian, mae'r Cyngor o'r farn y bydd y Grŵp yn parhau â hylifedd digonol ar gyfer y dyfodol rhagweladwy.

Wrth baratoi'r cyfrifon a'r rhagamcaniadau ar gyfer y dyfodol, rhoddwyd sylw dyledus i lefel digyffelyb y gystadleuaeth a'r ansicrwydd sy'n bodoli ar hyn o bryd yn y sector Addysg Uwch ac nid yw'r ffactorau hynny'n debygol o ddiflannu'n fuan. Mae'r Brifysgol wedi ymateb i hyn drwy roi Cynllun Cynaliadwyedd Ariannol ar waith sy'n ceisio gwireddu arbedion cost parhaus mewn sawl maes, er mwyn sicrhau bod ganddi'r gallu a'r hyblygrwydd i barhau i weithredu o fewn cyfyngiadau ariannol darbodus a rhwymedigaethau cyfamodau. Cydnabyddir bod gwireddu'r cynllun hwn yn allweddol er mwyn parhau i gydymffurfio â chyfamodau banc, yn ogystal â darparu'r sail ariannol i barhau â'r buddsoddiad cyfalaf pellach a gynlluniwyd. Yn gyson â gweddill y sector Addysg Uwch, mae'r Brifysgol yn disgwyl i Fanc Buddsoddi Ewrop lunio cyfamodau benthyca newydd yn sgil cyflwyno FRS102. Bydd y rhain yn cael eu trafod fel nad ydynt yn arwain at unrhyw newid materol i'r effaith fasnachol ar rwymedigaethau'r Brifysgol. Yn y cyfamser, mae'n rhaid i'r Brifysgol fesur perfformiad ariannol yn defnyddio sail gyfrifo GAAP y Deyrnas Unedig a rewyd, ac mae wedi parhau i ddangos ei bod yn cydymffurfio ar y sail hon dros y 3 blynedd ddiwethaf. Bydd perfformiad yn cael ei fonitro'n ofalus trwy gydol 2018/19 i sicrhau fod yr arbedion angenrheidiol yn cael eu cyflawni i sicrhau fod y profion hyn yn cael eu bodloni yn y dyfodol. Mae cyflawni'r cynllun hwn yn golygu bod nifer o dybiaethau a risgiau yn y tymor byr a chanolig, a fydd yn cael eu hadolygu'n gyson gan y corff llywodraethu, a chymerir camau cywiro pellach pan fydd angen, a phan ystyrir bod hynny'n angenrheidiol. Cynhaliodd y Brifysgol ymarfer arbedion costau tebyg yn 2017/18, a lwyddodd i gyflawni arbedion o £10.0m, a oedd yn fwy na'r arbedion gwreiddiol a gynlluniwyd, sef £6.0m.

Yn seiliedig ar yr arwyddion uchod, mae'r Cyngor yn credu ei bod yn parhau i fod yn briodol paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw. Nid yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys unrhyw addasiadau y byddid wedi eu cael pe bai sail y gwaith paratoi yn amhriodol.

4. Cydnabod incwm

Caiff incwm o werthiant nwyddau neu wasanaethau ei gredydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfunol pan gaiff y nwyddau neu'r gwasanaethau eu cyflenwi i'r cwsmeriaid allanol neu pan fo telerau'r contract wedi cael eu bodloni.

Caiff incwm ffioedd ei ddatgan fel ffigwr gros o unrhyw wariant nad yw'n ddisgownt a'i gredydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfunol dros y cyfnod y mae'r myfyrwyr yn astudio. Lle mae swm y ffioedd dysgu wedi ei ostwng, er enghraifft, drwy ddisgownt am dalu'n brydlon neu ffurf arall ar hepgoriad, dangosir yr incwm a dderbynnir fel ffigwr net o unrhyw ostyngiadau o'r fath. Mae taliadau bwrsariaethau ac ysgoloriaethau wedi eu cyfrifo'n gros fel gwariant ac nid ydynt wedi eu didynnu o incwm.

Caiff incwm buddsoddi ei gredydu i'r datganiad incwm a gwariant ar sail dderbyniadwy.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

Nid yw cyllid y mae'r Brifysgol yn ei dderbyn a'i alldalu fel asiant talu ar ran corff cyllido wedi ei gynnwys yn incwm a gwariant y Brifysgol lle nad oes fawr ddim risg na mantais economaidd i'r Brifysgol mewn perthynas â'r trafodyn.

Cyllid grant

Caiff cyllid grant yn cynnwys grant bloc gan gyngor cyllido, grantiau ymchwil o ffynonellau llywodraeth a grantiau (yn cynnwys grantiau ymchwil) o ffynonellau anllywodraethol eu cydnabod fel incwm pan fo gan y Brifysgol hawl i'r incwm a phan fo amodau'n ymwneud â pherfformiad wedi cael eu cyflawni. Caiff incwm a dderbynnir ymlaen llaw cyn cyflawni amodau'n ymwneud â pherfformiad ei gydnabod fel incwm gohiriedig o fewn credydwy'r ar y fantolen a'i ryddhau i incwm wrth i'r amodau gael eu cyflawni.

Rhoddion a gwaddolion

Mae trafodion digyfnewid heb iddynt amodau'n ymwneud â pherfformiad yn rhoddion a gwaddolion.

Caiff rhoddion a gwaddolion sydd â chyfyngiadau gan y rhoddwr yn gysylltiedig â nhw eu cydnabod mewn incwm pan fo gan y Brifysgol hawl i'r cronfeydd. Cedwir yr incwm o fewn y gronfa gyfyngedig hyd nes caiff ei ddefnyddio yn unol â'r cyfryw gyfyngiadau pryd y caiff yr incwm ei ryddhau drwy drosglwyddiad i gronfeydd cyffredinol.

Caiff rhoddion heb gyfyngiadau eu cydnabod mewn incwm pan fo gan y Brifysgol hawl i'r cyllid.

Cofnodir incwm buddsoddi ac adbrisiant gwaddolion mewn incwm yn y flwyddyn pan mae'n codi naill ai fel incwm cyfyngedig neu anghyfyngedig yn unol â thelerau'r gronfa waddol unigol. Ceir pedwar prif fath o roddion a gwaddolion o fewn cronfeydd:

1. Rhoddion cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi pennu bod rhaid defnyddio'r rhodd ar gyfer amcan neilltuol.
2. Gwaddolion parhaol anghyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi pennu bod y gronfa i'w buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu ffrwd incwm er budd cyffredinol y Brifysgol.
3. Gwaddolion gwariadwy cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi pennu amcan neilltuol ac eithrio prynu neu adeiladu asedau diriaethol sefydlog, ac mae gan y Brifysgol rym i ddefnyddio'r cyfalaf.
4. Gwaddolion parhaol cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi pennu bod y gronfa i'w buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu ffrwd incwm i'w defnyddio ar gyfer amcan neilltuol.

Grantiau cyfalaf

Caiff grantiau cyfalaf eu cydnabod mewn incwm pan fo gan y Brifysgol hawl i'r cronfeydd yn amodol ar gyflawni unrhyw amodau'n ymwneud â pherfformiad.

5. Cyfrifo ar gyfer buddion ymddeol

Y ddau brif gynllun pensiwn i staff y Brifysgol yw Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS) a Chynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor 1978 (BUPAS). Mae'r cynlluniau'n gynlluniau â buddion wedi'u diffinio a gyllidir yn allanol ac sydd wedi eu contractio allan o Ail Gynllun Pensiwn y Wladwriaeth (S2P).

Caiff y ddwy gronfa eu prisio bob tair blynedd gan actiwariaid annibynnol gyda chymwysterau proffesiynol.

Mae Prifysgol Bangor yn rhan o Gynllun Pensiwn y Prifysgolion. Gan ddod yn weithredol o 1 Hydref 2016, newidiodd y cynllun o fod yn gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yn unig i fod yn gynllun pensiwn hybrid, sy'n darparu buddion wedi'u diffinio (i bob aelod), yn ogystal â buddion cyfraniadau wedi'u diffinio. Cedwir asedau'r cynllun mewn cronfa ar wahân a weinyddir gan ymddiriedolwyr. Oherwydd natur gydfuddiannol y cynllun, ni adneuir asedau'r cynllun i sefydliadau unigol a phennir cyfradd gyfrannu i'r cynllun yn ei gyfarwydd. Felly, mae'r sefydliad yn agored i risgiau actiwaraidd yn gysylltiedig â gweithwyr sefydliadau eraill ac ni all bennu ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun ar sail gyson a rhesymol. Fel sy'n ofynnol yn Adran 28 FRS 102 "Buddion gweithwyr", mae'r Brifysgol yn cyfrif am y cynllun fel pe bai'n gynllun â chyfraniadau wedi'u diffinio.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

O ganlyniad, mae'r swm a delir i'r cyfrif incwm a gwariant yn cynrychioli'r cyfraniadau sy'n daladwy i'r cynllun. Ers i'r Brifysgol fynd i gytundeb (y Cynllun Adfer) sy'n pennu sut y bydd pob cyflogwr o fewn y cynllun yn ariannu'r diffyg cyffredinol, mae'r Brifysgol yn cydnabod ei rhwymedigaeth dros y cyfraniadau sy'n daladwy sy'n deillio o'r cytundeb (i'r graddau y maent yn ymwneud â'r diffyg) ac felly cydnabyddir traul.

Cynllun Cyfraniadau wedi'u Diffinio

Cynllun buddion ôl-gyflogaeth yw cynllun cyfraniadau wedi'u diffinio lle mae'r cwmni'n talu cyfraniadau sefydlog i endid ar wahân ac ni fydd unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol na thrwy ddehongliad arno i dalu symiau pellach. Caiff rhwymedigaethau am gyfraniadau i gynlluniau pensiwn â chyfraniadau wedi'u diffinio eu cydnabod fel traul yn y datganiad incwm yn y cyfnodau pryd y rhoddwyd gwasanaethau gan weithwyr.

Cynllun â Buddion wedi'u Diffinio

Mae cynlluniau â buddion wedi'u diffinio yn gynlluniau buddion ôl-gyflogaeth ac eithrio cynlluniau â chyfraniadau wedi'u diffinio. Dan gynlluniau â buddion wedi'u diffinio, rhwymedigaeth y Brifysgol yw darparu'r buddion y cytunwyd arnynt i weithwyr presennol a chyn weithwyr, ac mae'r risg actiwaraid (y bydd y buddion yn costio mwy neu lai nag a ddisgwyliwyd) a risg buddsoddi (y bydd adenillion ar asedau a neilltuwyd i gyllido'r buddion yn wahanol i ddisgwyliadau) yn cael eu dwyn, yn eu hanfod, gan y Brifysgol. Dylai'r Grŵp gydnabod atebolrwydd am ei rhwymedigaethau dan gynlluniau â buddion wedi'u diffinio yn net o asedau'r cynllun. Caiff yr atebolrwydd hwn am fuddion net wedi'u diffinio ei fesur fel amcangyfrif o swm y buddion y mae gweithwyr wedi ei ennill yn gyfnewid am eu gwasanaeth yn y cyfnodau cyfredol a blaenorol, wedi'i ddisgowntio i bennu ei werth presennol, llai gwerth teg asedau'r cynllun (ar bris bidio). Gwneir y cyfrifiad hwn gan actwari cymwysedig yn defnyddio'r dull rhagamcanu unedau credyd. Lle mae'r cyfrifiad yn rhoi ased net, cyfyngir cydnabod yr ased i'r graddau y gall y Brifysgol adfer y gweddill naill ai drwy gyfraniadau gostyngol yn y dyfodol neu drwy ad-daliadau o'r cynllun.

6. Buddion cyflogaeth

Caiff buddion cyflogaeth tymor byr, megis cyflogau ac absenoldebau digolledol eu cydnabod fel traul yn y flwyddyn pryd y rhoddodd y gweithwyr wasanaeth i'r Brifysgol. Cronnir unrhyw fuddion na ddefnyddir a'u mesur fel y swm ychwanegol y mae'r Brifysgol yn disgwyl ei dalu o ganlyniad i hawl na ddefnyddiwyd.

7. Prydlesi cyllidol

Caiff prydlesi lle mae'r Brifysgol yn ysgwyddo'r holl risgiau a'r gwobrau sy'n gysylltiedig â bod yn berchen ar yr ased ar brydles eu dosbarthu fel prydlesi cyllidol. Mae asedau ar brydles a gafodd eu caffael drwy brydles gyllidol a rhwymedigaethau'r prydlesi hynny'n cael eu cydnabod yn y lle cyntaf ar swm sy'n gyfartal â'r isaf o blith eu pris teg a gwerth presennol y taliadau prydles isaf ar gychwyniad y brydles.

Caiff y taliadau prydles isaf eu dosrannu rhwng y gost ariannol a'r gostyngiad yn y rhwymedigaeth sy'n ddyledus. Pennir y gost ariannol i bob cyfnod yn ystod oes y brydles er mwyn rhoi cyfradd gyfnodol gyson o log ar y balans sy'n weddill o'r rhwymedigaeth.

8. Trefniadau Consesiwn Gwasanaeth

Mae trafodion Mentrau Cyllid Preifat (PFI), sydd o fewn diffiniad trefniant consesiwn gwasanaeth, yn cael eu cyfrifo fel bod 'ar y Fantolen' gan y Brifysgol. Caiff yr asedau sylfaenol eu cydnabod fel Asedau Sefydlog ar eu gwerth teg fel y pennir hynny ym model y gweithredwyr. Cydnabyddir rhwymedigaeth ariannol gyfwerth yn unol â FRS 102.

Caiff taliadau blynyddol y contract eu dosrannu rhwng ad-dalu'r rhwymedigaeth, cost ariannol a'r taliadau am wasanaethau. Cyfrifir y gost ariannol gan ddefnyddio'r gyfradd llog ymhlwg ar gyfer y cynllun.

Caiff y tâl gwasanaeth ei gydnabod yn y treuliau gweithredu a chodir y gost ariannol i Gostau Ariannol yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Caiff elfen o'r cynnydd yn y tâl unedol blynyddol o ganlyniad i fynegeio cronrus ei dyrannu i'r brydles gyllidol. Yn unol â FRS 102, ni chaiff y swm hwn ei gynnwys yn y taliadau prydles isaf, ond yn hytrach caiff ei drin fel rhent amodol. Mewn gwirionedd, mae'r swm hwn yn gost ariannol mewn perthynas â'r rhwymedigaeth a chyflwynir y draul fel cost ariannol amodol yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Caiff costau adnewyddu eu cydnabod mewn treuliau gweithredu wedi'u seilio ar raglen y gweithredwyr i adnewyddu eitemau yn ystod cylch oes.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

9. Prydlesi gweithredol

Codir costau'n ymwneud â phrydlesi gweithredol ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles. Caiff unrhyw breimiâu neu gymhellion prydlesu eu gwasgaru dros y cyfnod prydlesu lleiaf.

10. Arian tramor

Caiff trafodion mewn arian tramor eu trosi i arian swyddogaethol endidau'r Grŵp ar y gyfradd gyfnewid dramor ar ddyddiad y trafodyn. Caiff asedau ariannol a rhwymedigaethau mewn arian tramor ar ddyddiad y fantolen eu trosi i'r arian swyddogaethol ar y gyfradd gyfnewid dramor ar y dyddiad hwnnw. Caiff gwahaniaethau cyfnewid tramor a geir wrth drosi eu cydnabod fel Gwarged neu Ddiffyg.

Caiff asedau a rhwymedigaethau anariannol a fesurir yn nhermau cost hanesyddol mewn arian tramor eu trosi gan ddefnyddio'r gyfradd gyfnewid ar ddyddiad y trafodyn. Caiff asedau a rhwymedigaethau anariannol a enwir mewn arian tramor a gaiff eu datgan ar werth teg eu haildrosi i'r arian swyddogaethol ar gyfraddau cyfnewid tramor ar y dyddiadau y pennwyd y gwerth teg.

11. Asedau Sefydlog

Mae asedau sefydlog wedi'u nodi ar gost dybiedig llai dibrisiad cronedig a cholledion amhariad cronedig.

Cafodd rhai tiroedd ac adeiladau eu hailbrisio i werth teg ar ddyddiad y trawsnewid i'r 2015 FE HE SORP, ac fe'u mesurir ar sail cost dybiedig, sef y swm yr ailbrisio ar ddyddiad yr ailbrisio hwnnw. Gwnaed y prisiad gan gwmni proffesiynol cymwys o Syrffwyr Siartredig. Ni chafodd rhai asedau eu cynnwys yn y prisiad gan eu bod yn cael eu hystyried i'w gwaredu, eu dymchwel neu eu hadnewyddu'n sylweddol.

Tir ac adeiladau

Caiff costau a gafwyd mewn perthynas â thir ac adeiladau ar ôl y prynu neu'r adeiladu cychwynnol eu cyfalafu i'r graddau eu bod yn cynyddu'r buddion a ddisgwyliar i'r Brifysgol yn y dyfodol.

Ni ddibrisir tir rhydd-ddaliol gan yr ystyrir bod iddo oes fuddiol amhenodol. Oni bai eu bod yn cael eu cydrannu, caiff adeiladau rhydd-ddaliol eu dibrisio ar sail llinell syth dros eu hoes fuddiol ddisgwyliedig fel a ganlyn:

Adeiladau	50 mlynedd
Adnewyddiadau i adeiladau	15 mlynedd

Lle bo'n briodol, caiff adeiladau eu cydrannu'n dair rhan: adeiladwaith adeilad, gwaith ffitio a mecanyddol a pheirianneg. Nodir y rhain fel eitemau ar wahân o asedau sefydlog a chaiff pob rhan ei dibrisio ar sail llinell syth dros gyfnod eu hoes fuddiol:

Adeiladwaith adeiladau	Hyd at 50 mlynedd
Gwaith ffitio	Hyd at 20 mlynedd
Mecanyddol a pheirianneg	Hyd at 20 mlynedd

Dibrisir gwelliannau i eiddo prydlesol dros gyfnod oes y brydles.

Ni chodir dibrisiad ar asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu.

Offer

Caiff offer, gan gynnwys cyfrifiaduron a meddalwedd, sy'n costio llai na £10,000 fesul eitem unigol de minimus, neu grŵp o eitemau cysylltiedig, ei gydnabod fel gwariant. Caiff pob offer arall eu cyfalafu.

Nodir offer a gyfalafwyd ar gost a chaiff ei ddibrisio dros ei oes fuddiol ddisgwyliedig fel a ganlyn:

Offer Cyfrifiadurol	5 mlynedd
Offer ar gyfer projectau ymchwil penodol	5 mlynedd
Cyfarpar arall	5 mlynedd
Cerbydau modur	5 mlynedd

Adolygir dulliau dibrisio, oes fuddiol a gwerthoedd gweddilliol ar ddyddiad paratoi pob Mantolen.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

Costau benthyca

Cydnabyddir costau benthyca fel gwariant yn y cyfnod pryd maent yn digwydd.

Gwneir adolygiad am amhariad asedau sefydlog os yw digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau'n dangos na fydd efallai'n bosibl adfer yn llawn swm cario'r asedau sefydlog.

12. Asedau treftadaeth

Mae'r Brifysgol yn berchen ar gasgliad helaeth o weithiau celf, a chasgliadau amgueddfa eraill, gan gynnwys llestri, offerynnau cerdd, eitemau astudiaethau natur, arteffactau daearegol a llawysgrifau, sydd gan mwyaf wedi eu rhoi neu eu gadael i'r Brifysgol yn ystod y 130 mlynedd ddiwethaf. Nid yw'r eitemau hyn wedi eu cynnwys yn y datganiadau ariannol gan fod y Brifysgol yn ystyried na fyddai'n ymarferol cael prisiad ystyrlon ohonynt yn y rhan fwyaf o achosion, oherwydd eu natur unigryw. Ychydig iawn o asedau treftadaeth y gallai'r Brifysgol eu gwerthu oherwydd natur gyfyngiadol eu caffael. Rhoddir rhagor o wybodaeth yn Nodyn 12. Nodir cost cadwraeth ac adfer y casgliad treftadaeth yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn pryd y digwyddodd.

13. Buddsoddiadau

Rhoddir buddsoddiadau asedau anghyfredol mewn gwarantau heb eu rhestru ar y Fantolen ar gost llai amhariad.

Caiff buddsoddiadau mewn endidau a reolir ar y cyd, endidau cysylltiol ac is-gwmnïau eu nodi ar gost llai amhariad yng nghyfrifon y Brifysgol.

Cedwir buddsoddiadau asedau anghyfredol a chyfredol mewn gwarantau wedi eu rhestru ar werth teg gyda symudiadau'n cael eu cydnabod yn y Gwarged neu Ddiffyg.

14. Stoc

Delir stoc ar yr isaf o blith cost a gwerth gwiredadwy net, ac fe'i mesurir yn defnyddio fformiwla costau cyfartalog.

15. Arian parod a chywerthoedd arian parod

Mae arian parod yn cynnwys arian mewn llaw ac adneuon sy'n ad-daladwy ar gais. Mae adneuon yn ad-daladwy ar gais os ydynt ar gael o fewn 24 awr heb gosb.

Buddsoddiadau tymor byr hynod hylifol yw cywerthoedd arian parod y gellir eu trosi'n rhwydd i symiau hysbys o arian parod heb risg sylweddol y bydd newid mewn gwerth.

16. Darpariaethau, rhwymedigaethau amodol ac asedau amodol

Cydnabyddir darpariaethau yn y datganiadau ariannol pan:

- (a) mae gan y Brifysgol rwymedigaeth bresennol (cyfreithiol neu trwy ddehongliad) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol;
- (b) mae'n debygol y bydd angen all-lif o fuddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth; a
- (c) gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Pennir y swm a gydnabyddir fel darpariaeth drwy ddisgowntio'r llifoedd arian a ddisgwylir yn y dyfodol ar gyfradd cyn treth sy'n adlewyrchu risgiau penodol i'r rhwymedigaeth.

Mae rhwymedigaeth amodol yn codi o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Brifysgol ond y cadarnheir ei bodolaeth yn unig gan ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu fel arall, na fydd yn llwyr o fewn rheolaeth y Brifysgol. Mae rhwymedigaethau amodol yn codi hefyd mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond naill ai nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth mewn modd dibynadwy.

Mae ased amodol yn codi pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased posibl i'r Brifysgol ond y cadarnheir ei bodolaeth yn unig gan ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu fel arall, na fydd yn llwyr o fewn rheolaeth y Brifysgol.

Ni chaiff asedau a rhwymedigaethau amodol eu cydnabod yn y Fantolen ond maent yn cael eu datgelu yn y nodiadau.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

17. Cyfrifo ar gyfer Gweithrediadau ar y Cyd, Asedau a Reolir ar y Cyd a Gweithrediadau a Reolir ar y Cyd

Mae'r Brifysgol yn defnyddio'r dull ecwiti i roi cyfrif am ei chyfran o fentrau ar y cyd.

Mae'r Brifysgol yn rhoi cyfrif am ei chyfran o drafodion o weithrediadau ar y cyd ac asedau a reolir ar y cyd yn y Datganiad Cyfunol o Incwm a Gwariant.

18. Trethiant

Caiff y dreth gyfredol, gan gynnwys treth gorfforaeth y Deyrnas Unedig a threth dramor, ei darparu ar symiau y disgwylir eu talu (neu eu hadennill) gan ddefnyddio'r cyfraddau treth a'r cyfreithiau a ddeddfwyd erbyn dyddiad y fantolen.

Ystyrir bod y Brifysgol yn pasio'r profion a nodir ym Mharagraff 1 Atodlen 6 Deddf Cyllid 2010 ac felly mae'n cyflawni'r diffiniad o gwmni elusennol i ddibenion treth gorfforaeth y Deyrnas Unedig. Felly, mae'r Brifysgol o bosibl wedi ei heithrio o drethiant mewn perthynas ag incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd o fewn categorïau a ddaw dan adran 478-488 Deddf Treth Gorfforaeth 2010 (CTA 2010) neu adran 256 Deddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau y defnyddir y cyfryw incwm neu enillion i ddibenion elusennol yn unig.

19. Cronfeydd wrth gefn

Dosberthir cronfeydd yn rhai cyfyngedig neu anghyfyngedig. Mae cronfeydd gwaddol cyfyngedig yn cynnwys rhai balansau sydd, drwy waddol i'r Brifysgol, yn cael eu dal fel cronfa gyfyngedig barhaol y mae'n rhaid i'r Brifysgol ei dal yn fytholbarhaus.

Mae cronfeydd cyfyngedig eraill yn cynnwys balansau lle mae'r rhoddwr wedi pennu diben penodol ac felly mae'r Brifysgol wedi ei chyfyngu o ran defnyddio'r cronfeydd hyn.

20. Rhwymedigaethau ariannol ac ecwiti

Dosberthir rhwymedigaethau ariannol ac ecwiti yn ôl sylwedd rhwymedigaethau ymrwymadau contract yr offeryn ariannol, yn hytrach na ffurf gyfreithiol yr offeryn ariannol.

Ystyrir yr holl fenthyciadau, buddsoddiadau ac adneuon tymor byr a ddelir gan y Grŵp yn offerynnau ariannol sylfaenol yn unol â FRS 102. Cofnodir yr offerynnau hyn yn y lle cyntaf ar bris y trafodyn llai unrhyw gostau trafod (cost hanesyddol). Mae FRS 102 yn mynnu bod offerynnau ariannol sylfaenol yn cael eu mesur wedi hynny ar gost wedi'i hamorteiddio. Fodd bynnag, mae'r Grŵp wedi cyfrifo nad yw'r gwahaniaeth rhwng y gost hanesyddol a'r gost wedi'i hamorteiddio yn faterol berthnasol ac felly mae'r offerynnau ariannol hyn wedi eu nodi ar y fantolen ar gost hanesyddol. Nid yw benthyciadau a buddsoddiadau sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy o fewn un flwyddyn wedi'u disgowntio.

21. Offerynnau ariannol sylfaenol eraill

Masnach a dyledwyr / credydwyr eraill

Caiff dyledwyr a chredydwyr sydd heb gyfradd llog ddatganedig ac sy'n dderbyniadwy neu'n daladwy o fewn un flwyddyn eu cofnodi ar bris y trafodyn. Cydnabyddir unrhyw golledion sy'n deillio o amhariad yn y datganiad o incwm cynhwysfawr mewn treuliau gweithredu eraill.

Buddsoddiadau

Cydnabyddir buddsoddiadau sydd yng nghwmpas Adran 11 FRS 102 (sydd felly'n eithrio buddsoddiadau mewn is-gwmnïau, mentrau cysylltiedig a mentrau ar y cyd) i ddechrau ar werth teg, sef pris y trafodyn fel arfer. Ni chaiff costau trafod eu cynnwys os caiff y buddsoddiadau eu mesur maes o law ar werth teg drwy elw a cholled. Wedi eu cydnabod am y tro cyntaf caiff buddsoddiadau y gellir eu mesur yn ddibynadwy eu mesur ar werth teg gan gydnabod newidiadau mewn elw neu golled. Caiff buddsoddiadau eraill eu mesur ar gost llai amhariad mewn elw neu golled.

Datganiad Polisiâu Cyfrifo

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

22. Barn cyfrifo gritigol a ffynonellau allweddol ansicrwydd amcangyfrif

Wrth weithredu polisiâu cyfrifo'r Brifysgol mae angen i aelodau'r Cyngor lunio barn, amcangyfrifon a thybiaethau ynghylch y symiau o asedau a rhwymedigaethau i'w cario nad ydynt ar gael yn amlwg o ffynonellau eraill. Mae'r amcangyfrifon a'r thybiaethau cysylltiedig wedi eu seilio ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill a ystyrir yn berthnasol. Gall canlyniadau gwirioneddol wahaniaethu oddi wrth yr amcangyfrifon hyn.

Caiff yr amcangyfrifon a'r thybiaethau sylfaenol eu hadolygu ar sail barhaus. Caiff diwygiadau i'r amcangyfrifon cyfrifo eu cydnabod yn y cyfnod pryd caiff yr amcangyfrif ei ddiwygio os yw'r diwygiad yn effeithio'n unig ar y cyfnod hwnnw, neu yng nghyfnod y diwygio a chyfnodau i'r dyfodol os yw'r diwygiad yn effeithio ar y cyfnod presennol a chyfnodau yn y dyfodol.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'r rheolwyr wedi llunio'r farn a'r amcangyfrifon a ganlyn:

Cytundebau consesiwn gwasanaeth

Mae gan y Brifysgol ddau gytundeb consesiwn gwasanaeth ar ei Mantolen, sef cynlluniau Ffordd Ffriddoedd a'r Santes Fair (Nodyn 13). Cafwyd y rhwymedigaethau cyllid cysylltiedig drwy ddefnyddio offeryn modelu ar gyfer cytundebau consesiwn gwasanaeth dan gyfarwyddyd ymgynghorwyr proffesiynol y Brifysgol, gyda mewnbynnau'n deillio o'r modelau gweithredwr a oedd yn sail y contractau a luniwyd â'r partneriaid o'r sector preifat. Mae gwerth yr asedau wedi'u seilio ar gostau a gymerwyd o'r un modelau gweithredwr, ac mae'r rhain yn destun adolygiad amhariad blyneddol yn defnyddio prisiau a wnaed gan gwmni annibynnol o Syrffewyr Siartredig gyda chymwysterau proffesiynol. Ni chododd unrhyw amhariad yn 2017/18 (2016/17 - Dim). Tybiwyd bod unrhyw wariant cylch oes yn refeniw yn ei natur wedi'i seilio ar yr wybodaeth yn y modelau gweithredwr.

Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau

Mae'n ofynnol i'r Brifysgol ddefnyddio barn i asesu p'un a ddylid rhoi cyfrif am rwymedigaeth bosibl fel darpariaeth neu rwymedigaeth amodol. Mae'r Brifysgol yn defnyddio barn hefyd wrth gyfrifo lefel darpariaethau; fe'u mesurir yn unol ag amcangyfrif gorau'r Brifysgol o'r costau sydd eu hangen i setlo'r rhwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen.

Darpariaeth pensiwn USS

Mae FRS 102 yn gwahaniaethu rhwng Cynllun Grŵp a chynllun aml-gyflogwr. Mae Cynllun Grŵp yn cynnwys casgliad o endidau dan reolaeth gyffredin, yn nodweddiadol gyda chyflogwr noddi. Mae cynllun aml-gyflogwr yn gynllun i endidau nad ydynt dan reolaeth gyffredin ac mae'n cynrychioli (fel rheol) gynllun i ddiwydiant cyfan, megis Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS). Mae'r cyfrifo yn achos cynllun aml-gyflogwr lle mae'r cyflogwr wedi mynd i gytundeb â'r cynllun sy'n pennu sut y bydd y cyflogwr yn cyllido diffyg yn arwain at gydnabod rhwymedigaeth ar gyfer y cyfraniadau taladwy sy'n deillio o'r cytundeb (i'r graddau y maent yn berthnasol i'r diffyg), a chaiff y draul sy'n deillio o hynny ei gydnabod mewn incwm neu wariant yn unol ag adran 28 FRS102. Mae aelodau'r Cyngor yn fodlon bod y cynllun a ddarperir gan USS yn cyflawni'r diffiniad o gynllun aml-gyflogwr ac mae felly wedi cydnabod gwerth teg gostyngol y cyfraniadau contract dan y cynllun cyllido sydd mewn bodolaeth ar ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol.

Mae gan y Brifysgol ddarpariaeth, Nodyn 20, o £12,533k (2017: £13,680k) ar gyfer USS ar y Fantolen. Y tri maes o farn sylweddol sydd eu hangen i gyfrifo darpariaeth y Brifysgol yw newidiadau yn niferoedd staff, amcangyfrif o gynnydd mewn cyflogau a'r gyfradd ddisgownt. Bydd symudiad, i fyny neu i lawr, o 0.5% ym mhob un o'r tri chategori hyn yn arwain at symudiad anffafriol neu ffafriol o tua £1m ar y ddarpariaeth.

Buddion ymddeol (BUPAS)

Mae sefyllfa'r rhwymedigaeth pensiwn, fel y ceir yn y cyfrifon, wedi ei seilio ar nifer o asesiadau a barnau cymhleth yn ymwneud â chyfraddau disgownt, amcangyfrif o gynnydd mewn cyflogau, newidiadau mewn oedranau ymddeol, cyfraddau marwolaeth ac elw a ddisgwylir ar asedau'r cynllun. Mae'r Brifysgol yn cyflogi cwmni proffesiynol o actiwariaid i roi cyngor arbenigol ar y thybiaethau i'w gweithredu ac i gyfrifo rhwymedigaeth y cynllun.

Darpariaeth drwgddyddion

Mae balans Symiau Masnach sy'n Dderbyniadwy, Nodyn 17, y Brifysgol yn datgelu'r swm sy'n ddyledus i'r Brifysgol ac i'r Grŵp ar ôl didynnu'r ddarpariaeth drwgddydd o £1,187k (2017: £1,140k) a £1,264k (2017: £1,210k) yn y drefn honno. Mae'r ddarpariaeth drwgddydd yn ymwneud yn bennaf â ffioedd preswyl a ffioedd dysgu sy'n ddyledus gan fyfyrwyr. Mae'r rheolwyr wedi adolygu dyledion unigol ac wedi asesu i ba raddau y gellid eu hadennill gan ystyried oedran, statws y dyledwr, ac unrhyw wybodaeth berthnasol arall sy'n ymwneud â'r oedi wrth dalu.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

	2017/18		2016/17	
	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
1 Ffioedd dysgu a chontractau addysg				
Myfyrwyr llawn amser o'r DU/UE	55,043	55,043	55,913	55,913
Myfyrwyr rhyngwladol llawn amser	16,352	16,352	14,293	14,293
Myfyrwyr rhan-amser	1,730	1,730	1,542	1,542
Grantiau cefnogi hyfforddiant ymchwil	1,097	1,097	1,081	1,081
Ffioedd cyrsiau byr	668	668	819	819
Contractau addysg	10,209	10,209	8,818	8,818
	<u>85,099</u>	<u>85,099</u>	<u>82,466</u>	<u>82,466</u>
2 Grantiau cyrff cyllido				
Grant rheolaidd				
Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru	6,463	6,463	6,421	6,421
Grantiau penodol				
Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru				
Rhwydwaith ymchwil cenedlaethol	267	267	292	292
Cronfa Newton a heriau byd-eang	145	145	122	122
Ymestyn yn uwch – ymestyn yn ehangach	491	491	486	486
Grantiau cyfalaf	1,117	1,117	727	727
Cronfa datblygu strategol	0	0	1,440	1,440
Mentrau cyfrwng Cymraeg	959	959	1,184	1,184
Arall	(14)	(14)	73	73
Llywodraeth Cymru				
Ymarferwyr cenedlaethol	345	345	212	212
Canolfan Cymraeg i Oedolion	1,261	1,261	1,337	1,337
Arall	104	104	101	101
Llywodraeth Cymru / Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru				
Grant Cyfalaf Parc Gwyddoniaeth Menai	17,277	17,277	0	0
	<u>28,415</u>	<u>28,415</u>	<u>12,395</u>	<u>12,395</u>
3 Grantiau a chontractau ymchwil				
Cynghorau ymchwil	3,227	3,227	3,644	3,644
Elusennau'r DU	1,478	1,478	1,685	1,685
Llywodraeth y DU	5,642	5,642	5,199	5,199
Diwydiant a masnach y DU	558	558	867	867
Llywodraeth yr UE	9,290	9,290	5,502	5,502
UE arall	29	29	53	53
Arall tramor	575	575	559	559
Ffynonellau eraill	331	331	777	777
	<u>21,130</u>	<u>21,130</u>	<u>18,286</u>	<u>18,286</u>
Mae'r cyfansymiau contractau a grantiau ymchwil yn cynnwys incwm a gydnabyddir yn llawn o £2.4m a dderbyniwyd i grantiau cyfalaf lle mae amodau perfformiad wedi'u bodloni. Bydd yr offer cysylltiedig a brynwyd yn cael eu dibrisio dros 5 mlynedd yn unol â Pholisïau Cyfrifo'r Brifysgol.				
4 Incwm arall				
Preswylfeydd, arlwyio a chynadleddau	15,117	15,118	14,812	14,813
Gwasanaethau eraill a roddwyd gan y Brifysgol	4,511	4,511	4,200	4,200
Incwm arall	6,838	6,909	7,681	7,652
Is-gwmnïau				
NWWMDC Ltd	2,650	0	2,863	0
Eraill	311	0	8	0
	<u>29,427</u>	<u>26,538</u>	<u>29,564</u>	<u>26,665</u>
5 Incwm o fuddsoddiadau				
Incwm buddsoddi ar waddolion	160	160	127	127
Incwm buddsoddi ar gronfeydd wrth gefn cyfyngedig	0	0	2	2
Incwm arall o fuddsoddiadau	139	277	155	215
	<u>299</u>	<u>437</u>	<u>284</u>	<u>344</u>

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

6 Rhoddion a gwaddolion

	2017/18		2016/17	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwaddolion newydd	167	167	125	125
Rhoddion gyda chyfyngiadau	212	212	213	213
Rhoddion digyfyngiad	128	128	47	47
	<u>507</u>	<u>507</u>	<u>385</u>	<u>385</u>

7 Costau staff

	2017/18		2016/17	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyflogau	64,287	62,712	67,039	65,475
Costau nawdd cymdeithasol	6,232	6,102	6,288	6,243
Symudiad ar ddarpariaeth USS	(1,400)	(1,400)	(882)	(882)
Costau pensiwn eraill	11,186	11,170	11,510	11,481
Cyfanswm	<u>80,305</u>	<u>78,584</u>	<u>83,955</u>	<u>82,317</u>

Taliadau i'r Is-ganghellor:

Cyflog	252	248
Cyfraniadau pensiwn i USS mewn perthynas â chynllun adfer diffyg	5	5
	<u>257</u>	<u>253</u>

Dangosir taliadau i'r Is-ganghellor ar yr un sail â staff ar gyflogau uwch ond maent yn cynnwys cyfraniad y cyflogwr i gynllun adfer diffyg yr USS.

Taliadau i staff ar gyflogau uwch, heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr:

	Nifer	Nifer
£100,000 i £109,999	7	6
£110,000 i £119,999	3	3
£120,000 i £129,999	0	2
£130,000 i £139,999	3	2
£140,000 i £149,999	1	1
£150,000 i £159,999	1	1
£160,000 i £169,999	0	1
£250,000 i £259,999	1	1
	<u>16</u>	<u>17</u>

Cyfartaledd nifer staff fesul prif gategori:

	Nifer	Nifer
Academaidd a chysylltiedig ac ymchwil	955	1,018
Clercyddol	339	368
Technegol	92	97
Arall	299	329
	<u>1,685</u>	<u>1,812</u>

Mynegir niferoedd staff fel cyfwerth amser-llawn.

Talwyd iawndal am golli swydd i un cyn weithiwr ar gyflog uwch o dan delerau cynllun diswyddo gwirfoddol safonol y Brifysgol, y swm a dalwyd oedd £51,825 (2016/17 £dim).

Staff rheoli allweddol

Staff rheoli allweddol yw'r bobl hynny sydd ag awdurdod a chyfrifoldeb dros gynllunio, cyfarwyddo a rheoli gweithgareddau'r Brifysgol. Mae costau staff yn cynnwys cyfraniadau'r cyflogwyr at pensiwn ac Yswiriant Gwladol.

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Cost staff rheoli allweddol	1,443	1,495
	Nifer	Nifer
Nifer staff rheoli allweddol	10	10

Ar 31 Gorffennaf 2018 roedd 9 aelod o staff rheoli allweddol, gadawodd un aelod y Pwyllgor Gweithredu ar 26 Chwefror 2018.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

7 Costau staff (parhad)

Aelodau'r Cyngor

Mae aelodau Cyngor y Brifysgol yn ymddiriedolwyr i ddibenion cyfraith elusennol. Oherwydd natur gweithrediadau'r Brifysgol a chyfansoddiad y Cyngor, wedi ei dynnu o sefydliadau'r sector cyhoeddus a phreifat lleol, mae'n anrheg y gwneir trafodion lle y gallai aelod o'r Cyngor fod â budd ynddynt.

Cynhelir yr holl drafodion yn ymwneud â sefydliadau y gall aelod o'r Cyngor fod â budd ynddynt o hyd braich ac yn unol â Rheoliadau Ariannol y Brifysgol a threfn caffael arferol. Nodir isod werth y trafodion hyn a adlewyrchir yn y cyfrifon am y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018.

Sefydliad	Enw	Swydd	Incwm £000	Gwariant £000	Dyledus gan/(i) ar 31 Gorffennaf 2018 £000
Halen Môn	Ms Alison Lea-Wilson	Cyfarwyddwr	6	0	0
Cyngor Celfyddydau Cymru	Mrs Marian Wyn Jones	Aelod o'r Bwrdd	433	0	0
Awyr Las	Dr Peter Higson	Ymddiriedolwr	7	0	0
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	Dr Peter Higson Dr Olwen Williams Yr Athro Jo Rycroft-Malone	Cadeirydd Pennaeth Staff Aelod o'r Bwrdd	818	1,619	97
Cartrefi Conwy Cyfyngedig	Yr Athro David Shepherd	Cyfarwyddwr Anweithredol	39	0	1
Coleg Cymraeg Cenedlaethol	Yr Athro Jerry Hunter	Aelod o'r Bwrdd	29	16	0
Grŵp Llandrillo-Menai	Dr Griffith W Jones Mr David Williams	Is-gadeirydd Aelod o'r Bwrdd	550	506	159
Menter Môn	Dr Griffith W Jones	Cyfarwyddwr	0	7	(5)
Eisteddfod Genedlaethol	Dr Alwyn Roberts	Aelod o'r Cyngor	2	23	0
Llywodraeth Cymru	Mr David Williams	Bwrdd Ymgynghorol	2,961	9	32

Derbyniodd un aelod lleig o'r Cyngor dâl gan y grŵp yn ystod y flwyddyn (2017 - Un) yn ei swydd fel Cyfarwyddwr un o is-gwmnïau'r Brifysgol.

Cyfanswm y treuliau a dalwyd i 4 aelod lleig o'r Cyngor neu ar eu rhan oedd £2,047 (2017 – talwyd £3,024 i 6 aelod). Mae hyn yn cynrychioli treuliau teithio wrth ddod i'r Cyngor, cyfarfodydd pwyllgorau a digwyddiadau eraill yn rhinwedd eu swydd.

8 Llog a chostau cyllid eraill

		2017/18		2016/17	
		Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
	Nodyn				
Llog benthyciad		1,266	1,236	1,378	1,157
Llog prydles cyllid (yn cynnwys cost cyllid consesiwn gwasanaeth)		4,177	4,177	4,023	4,023
Cost net ar gynllun pensiwn	20	418	418	662	662
Arall		0	0	0	0
		5,861	5,831	6,063	5,842

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

9 Dadansoddiad o gyfanswm gwariant fesul gweithgaredd	2017/18		2016/17	
	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
Adrannau academiaidd	46,352	46,765	48,810	49,233
Gwasanaethau academiaidd	10,664	10,691	10,857	10,913
Gweinyddiaeth a gwasanaethau canolog	10,304	10,316	11,190	11,207
Addysgol cyffredinol	12,107	12,125	12,814	12,835
Cyfleusterau staff a myfyrwyr	5,933	5,426	5,926	5,335
Eiddo	21,292	21,688	19,137	19,535
Preswylfeydd a gweithrediadau arlwyo	15,165	15,169	15,304	15,307
Grantiau a chontractau ymchwil	17,595	17,623	16,392	16,392
Gwasanaethau a ddarperir	6,551	3,216	6,572	3,265
Costau ailstrwythuro/(heb eu defnyddio)	(1,014)	(1,014)	3,968	3,968
Arall	404	466	1,174	1,189
	<u>145,353</u>	<u>142,471</u>	<u>152,144</u>	<u>149,179</u>

Treuliau gweithredu eraill yn cynnwys:

Tâl i archwylwyr allanol	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwasanaethau archwilio	64	50	62	49
Gwasanaethau heblaw archwilio	107	100	113	106

Rhenti prydles weithredu

Tir ac adeiladau	13	13	418	418
Arall	1,086	1,086	1,074	1,074

Costau ailstrwythuro yn cynnwys

Diswyddo staff	(480)	(480)	3,416	3,416
Arall	(534)	(534)	600	600

10 Trethiant

Treth gyfredol	2017/18		2016/17	
	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
Treth gorfforaethol y DU o 19% (2017: 19.67%) ar ddiffyg am y flwyddyn	0	0	0	0
Cyfanswm cost treth	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Ffactorau'n effeithio ar y gost treth

Mae'r dreth a aseswyd am y flwyddyn yn is na chyfradd safonol treth gorfforaethol yn y DU. Eglurir y gwahaniaeth isod.

Gwarged/(Diffyg) cyn treth	<u>19,867</u>	<u>19,973</u>	<u>(8,106)</u>	<u>(8,028)</u>
Gwarged/(Diffyg) wedi'i luosi gan gyfradd safonol treth gorfforaethol yn y DU o 19% (2017:19.67%)	3,775	3,795	(1,594)	(1,579)
Gwarged/(Diffyg) o fewn eithriad elusennol	(3,775)	(3,795)	1,594	1,579
Effaith newid yng nghyfradd treth gorfforaethol	0	0	0	0
Cost treth gyfredol	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

11 Asedau Sefydlog

Cyfunol	Tir ac Adeiladau Rhydd-ddaliad	Gwelliannau Prydlesol	Trefniant consesiwn gwasanaeth Tir ac Adeiladau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau wrthi'n cael eu Hadeiladu	Cyfanswm
Cost	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst 2017	269,086	11,079	68,652	24,697	13,100	386,614
Ychwanegiadau	1,958	0	0	4,018	8,281	14,257
Trosglwyddiadau	19,478	0	0	0	(19,478)	0
Gwarediadau	0	0	0	(739)	0	(739)
Ar 31 Gorffennaf 2018	290,522	11,079	68,652	27,976	1,903	400,132
Dibrisiant						
Ar 1 Awst 2017	22,937	4,342	3,698	22,217	0	53,194
Cost am y flwyddyn	8,881	372	1,465	1,826	0	12,544
Gwarediadau	0	0	0	(739)	0	(739)
Ar 31 Gorffennaf 2018	31,818	4,714	5,163	23,304	0	64,999
Gwerth llyfr net						
Ar 31 Gorffennaf 2018	258,704	6,365	63,489	4,672	1,903	335,133
Ar 31 Gorffennaf 2017	246,149	6,737	64,954	2,480	13,100	333,420
Prifysgol						
Cost	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst 2017	269,086	58	68,652	22,918	13,100	373,814
Ychwanegiadau	1,958	0	0	3,996	8,281	14,235
Trosglwyddiadau	19,478	0	0	0	(19,478)	0
Gwarediadau	0	0	0	(739)	0	(739)
Ar 31 Gorffennaf 2018	290,522	58	68,652	26,175	1,903	387,310
Dibrisiant						
Ar 1 Awst 2017	22,937	4	3,698	20,533	0	47,172
Cost am y flwyddyn	8,881	2	1,465	1,771	0	12,119
Gwarediadau	0	0	0	(739)	0	(739)
Ar 31 Gorffennaf 2018	31,818	6	5,163	21,565	0	58,552
Gwerth llyfr net						
Ar 31 Gorffennaf 2018	258,704	52	63,489	4,610	1,903	328,758
Ar 31 Gorffennaf 2017	246,149	54	64,954	2,385	13,100	326,642

Ar 31 Gorffennaf 2018, roedd tir ac adeiladau rhydd-ddaliad yn cynnwys £38.7m (2017 - £38.7m) mewn perthynas â thir rhydd-ddaliad ac nid yw wedi'i ddibrisio.

Asedau a brydleswyd sydd wedi eu cynnwys uchod:

Gwerth Llyfr Net:

Ar 31 Gorffennaf 2017

Ar 31 Gorffennaf 2018

£'000

155

84

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

12 Asedau Treftadaeth

Mae gan y Brifysgol nifer o gasgliadau o Asedau Treftadaeth, yn cynnwys: Casgliad Celf - oddeutu 600 o ddarluniau olew, dyfrlliw, printiau a lluniau, yn ogystal â 9 o gerfluniau, yn dyddio o'r ail ganrif ar bymtheg i'r unfed ganrif ar hugain; Casgliad Cerameg - yn cynnwys oddeutu 500 o ddarnau sy'n cael eu harddangos ac wedi'u cadw; Casgliad Cerddoriaeth - oddeutu 600 o offerynnau cerddorol ethnograffig, ynghyd â 325 o offerynnau clai cyn-Golymbaidd; Casgliad Daeareg - tua 8,000 o greigiau a 6,000 o ffosiliau o bob rhan o'r byd; Casgliad Byd Natur - yn cynnwys tua 40,000 o sbesimenau (gyda thua 500 yn cael eu harddangos); Casgliad Hynafiaethau Cymreig - a hynafiaethau eraill a arddangosir yn Amgueddfa ac Oriel Gelf Gwynedd; a Chasgliad Llawysgrifau - mae gan y Llyfrgell tua 16,500 o lyfrau prin neu o bwysigrwydd arbennig ac mae gan yr Adran Archifau tua 80 o gasgliadau, y rhan fwyaf yn bapurau ystadau a theuluoedd siroedd Gogledd Cymru, ynghyd â phapurau preifat unigolion amlwg a chasgliad amrywiol o gofnodion llenyddol, hanesyddol a hynafiaethol.

Mae Asedau Treftadaeth y Brifysgol yn cael eu cofnodi a chawsant eu prisio ar £12.3m at ddibenion yswiriant yn unig. Nid yw'r gwerth hwn yn cael ei adlewyrchu yn Natganiadau Ariannol y Brifysgol.

13 Trefniadau consesiwn gwasanaeth

Mae gan y Brifysgol ddau drefniant consesiwn gwasanaeth ar y Fantolen, sef safleoedd y Santes Fair a Ffordd Ffriddoedd, lle mae darparu gwasanaeth wedi dechrau.

Symudiad yn asedau trefniant consesiwn gwasanaeth

Gwerth ased y consesiynau gwasanaeth a gynhwysir ar y Fantolen ar 31 Gorffennaf 2018 yw £63,489k (1 Awst 2017 £64,954k). Mae'r gostyngiad o £1,465k o ganlyniad i gostau dibrisiad yn ystod y flwyddyn.

Symudiad yn rhwymedigaethau trefniant consesiwn gwasanaeth

Cyfanswm y rhwymedigaethau'n ymwneud â'r consesiynau gwasanaeth a gynhwysir ar y Fantolen ar 31 Gorffennaf 2018 oedd £66,128k (1 Awst 2017 £67,408k). Mae'r gostyngiad o £1,280k o ganlyniad i gostau dibrisiad yn ystod y flwyddyn.

Ymrwymadau yn y dyfodol

Mae'r tabl canlynol yn dadansoddi ymrwymadau'r Brifysgol yn y dyfodol mewn perthynas â threfniadau consesiwn gwasanaeth.

	Taladwy mewn 1 flwyddyn	Taladwy mewn 2-5 mlynedd	Taladwy mewn 6 blynedd neu fwy	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ad-daliadau rhwymedigaeth	1,346	5,668	59,115	66,129
Cost cyllid	3,674	13,773	42,034	59,481
Cost gwasanaeth	1,810	8,616	78,442	88,868
	6,830	28,057	179,591	214,478

Mae'r nodiadau isod yn rhoi mwy o wybodaeth am drefniadau cyfredol consesiwn gwasanaeth y Brifysgol ar y Fantolen:

a) Cynllun Ffordd Ffriddoedd

Ar 6 Hydref 2006 llofnododd y Brifysgol contract 29 mlynedd gyda darparwr trydydd parti i ddarparu a chynnal a chadw llety i 1,136 o fyfyrwr.

Caiff yr asedau a rhwymedigaethau'n ymwneud â'r cynllun hwn eu cydnabod ar Fantolen y Brifysgol.

Dechreuodd y gwasanaeth ar 1 Hydref 2009 a bydd y contract yn gorffen ar 30 Medi 2038.

b) Cynllun y Santes Fair

Ar 23 Gorffennaf 2014 llofnododd y Brifysgol contract 40 mlynedd gyda darparwr trydydd parti i ddarparu a chynnal a chadw llety i 602 o fyfyrwr.

Caiff yr asedau a rhwymedigaethau'n ymwneud â'r cynllun hwn eu cydnabod ar Fantolen y Brifysgol.

Dechreuodd y gwasanaeth ar 25 Medi 2015 a bydd y contract yn gorffen ar 24 Medi 2055.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

14 Buddsoddiadau Anghyfredol

	Is-gwmnïau (Nodyn 27)	Cwmnïau cysylltiedig (Nodyn 27)	Menter ar y cyd (Nodyn 15)	Buddsoddiadau anghyfredol eraill	Cyfanswm
Cyfunol	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst 2017	0	50	0	6,229	6,279
Rhyddhau yn ystod y flwyddyn	0	0	0	(413)	(413)
Ailbrisiad	0	0	0	318	318
Ar 31 Gorffennaf 2018	0	50	0	6,134	6,184
Prifysgol	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst 2017	0	50	50	6,309	6,409
Rhyddhau yn ystod y flwyddyn	0	0	0	(493)	(493)
Ailbrisiad	0	0	0	318	318
Ar 31 Gorffennaf 2018	0	50	50	6,134	6,234

Mae'r buddsoddiadau anghyfredol wedi eu nodi ar gost ac eithrio cronfeydd y Brifysgol a reolir, sy'n cael eu datgan ar werth y farchnad.

	Prifysgol £'000
Mae buddsoddiadau anghyfredol eraill yn cynnwys:	
CVCP Properties plc	33
Laser Micromachining Ltd	80
Cronfeydd a reolir mewn ecwitiâu a gwarantau llog sefydlog	6,021
	6,134

Caiff y cronfeydd a reolir eu dal gan UBS Asset Management (UK) Limited a HSBC Private Bank (UK) Limited sydd wedi eu trwyddedu gan yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol.

15 Buddsoddiad mewn menter ar y cyd

Mae gan y Brifysgol gyfran o 50% (50,000 o gyfrannau cyffredin £1) yn P&O Maritime Ocean Sciences Limited, cwmni wedi'i gofrestru yn Lloegr, sy'n ymwneud â llogi llong ymchwil. Cwmni menter ar y cyd yw hwn sy'n eiddo'n gyfartal i'r Brifysgol a P&O Maritime Services (UK) Limited. Caiff y trefniant ei drin fel menter ar y cyd a'i gyfrifo gan ddefnyddio'r dull ecwiti, fel bod 50% o asedau a rhwymedigaeth gros y cwmni yn cael eu hymgorffori ym mantolen gyfunol y Brifysgol a 50% o'i incwm net yn cael ei gynnwys yn Natganiad Incwm Cynhwysfawr cyfunol y Brifysgol.

	2017/18 £'000	2016/17 £'000
Cyfrif incwm a gwariant		
Cyfran o incwm	460	470
Cyfran o wariant	(435)	(422)
Cyfran o weddill am y flwyddyn	25	48
Mantolen	2018 £'000	2017 £'000
Asedau sefydlog	289	382
Asedau cyfredol	347	501
	636	883
Credydwy: symiau sydd i'w talu o fewn un flwyddyn	(176)	(334)
Credydwy: symiau i'w talu ar ôl mwy nag un flwyddyn	(386)	(500)
	(562)	(834)
Cyfran o asedau net	74	49

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

16 Stoc	2018		2017	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Stociau arlwyo a gwerthu	91	70	98	76
	<u>91</u>	<u>70</u>	<u>98</u>	<u>76</u>
17 Masnach a symiau derbyniadwy eraill	2018		2017	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Symiau i'w talu o fewn un flwyddyn:				
Symiau masnach derbyniadwy	10,333	9,522	9,300	8,493
Symiau derbyniadwy eraill - treth adferadwy	0	0	415	411
Rhagdaliadau ac incwm cronrus	9,242	9,232	9,037	8,912
Symiau dyledus o is-gwmnïau	0	1,725	0	1,495
Swm dyledus o fenter ar y cyd	152	152	202	202
Rhagdaliad i fenter ar y cyd	50	50	49	49
	<u>19,777</u>	<u>20,681</u>	<u>19,003</u>	<u>19,562</u>
Symiau sydd i'w talu ar ôl un flwyddyn:				
Benthyciad i fenter ar y cyd	525	525	700	700
Rhagdaliad i fenter ar y cyd	133	133	183	183
Rhagdaliad i is-gwmni	0	2,201	0	2,339
	<u>20,435</u>	<u>23,540</u>	<u>19,886</u>	<u>22,784</u>
18 Credydwy: symiau sydd i'w talu o fewn un flwyddyn	2018		2017	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Rhwymedigaethau dan brydlesi cyllidol	71	71	71	71
Trefniadau consesiwn gwasanaeth (Nodyn 13)	1,346	1,346	1,279	1,279
Benthyciadau wedi'u gwarantu	532	230	1,063	581
Benthyciadau heb eu gwarantu	2,326	2,326	2,089	2,089
Credydwy	8,895	8,920	8,852	8,825
Nawdd cymdeithasol a threth daladwy arall	1,753	1,646	1,755	1,642
Croniadau ac incwm gohiriedig	21,674	20,495	29,719	28,567
Symiau dyledus i fenter ar y cyd	109	109	197	197
Symiau dyledus i is-gwmnïau	0	73	0	31
	<u>36,706</u>	<u>35,216</u>	<u>45,025</u>	<u>43,282</u>
Incwm gohiriedig				
Wedi eu cynnwys o fewn cronniadau ac incwm gohiriedig mae'r eitemau incwm canlynol sydd wedi eu gohirio nes bod amodau penodol yn gysylltiedig â pherfformiad wedi cael eu cyflawni.				
Grantiau ymchwil a dderbyniwyd ar gyfrif	4,233	4,233	4,043	4,043
Grantiau cyfalaf	0	0	10,582	10,582
Grantiau corff cyllido	910	910	689	689
Arall	960	960	969	969
	<u>6,103</u>	<u>6,103</u>	<u>16,283</u>	<u>16,283</u>

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

19 Credydwy'r symiau sydd i'w talu ar ôl mwy nag un flwyddyn

	2018		2017	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Incwm gohiriedig	291	291	293	183
Rhwymedigaethau dan brydles gyllidol	13	13	84	84
Rhwymedigaethau consesiwn gwasanaeth i'w talu ar ôl un flwyddyn	64,782	64,782	66,129	66,129
Benthyciadau wedi'u gwarantu	2,511	322	3,045	553
Benthyciadau heb eu gwarantu	39,798	39,798	42,124	42,124
	<u>107,395</u>	<u>105,206</u>	<u>111,675</u>	<u>109,073</u>
Dadansoddiad o fenthyciadau wedi a heb eu gwarantu:				
I'w talu o fewn un flwyddyn neu ar gais	<u>2,858</u>	<u>2,556</u>	<u>3,152</u>	<u>2,670</u>
I'w talu rhwng un a dwy flynedd	2,912	3,214	2,684	2,382
I'w talu rhwng dwy a phum mlynedd	8,542	9,448	8,095	7,189
I'w talu ymhén pum mlynedd neu fwy	<u>30,855</u>	<u>27,458</u>	<u>34,390</u>	<u>33,106</u>
I'w talu ar ôl mwy nag un flwyddyn	<u>42,309</u>	<u>40,120</u>	<u>45,169</u>	<u>42,677</u>
Cyfanswm benthyciadau wedi a heb eu gwarantu				
	<u>45,167</u>	<u>42,676</u>	<u>48,321</u>	<u>45,347</u>
Benthyciadau wedi'u gwarantu i'w had-dalu erbyn 2026	3,043	552	4,108	1,134
Benthyciadau heb eu gwarantu i'w had-dalu erbyn 2033	<u>42,124</u>	<u>42,124</u>	<u>44,213</u>	<u>44,213</u>
	<u>45,167</u>	<u>42,676</u>	<u>48,321</u>	<u>45,347</u>

Mae'r canlynol wedi'u cynnwys mewn benthyciadau:

Benthyciwyd gan	Swm	Aeddfedu	Cyfradd llog	Rhoddwr benthyciad
	£'000		%	
Prifysgol	551	2020	LIBOR + 1.45%	Bank of Scotland plc
Prifysgol	23,548	2033	Sefydlog 3.913%	European Investment Bank
Prifysgol	18,577	2033	Sefydlog 2.135%	European Investment Bank
Cyfanswm Prifysgol	<u>42,676</u>			
North West Wales Management Development Centre Ltd	2,491	2026	7.215% i 31/7/2017 yna LIBOR+1%	Barclays Bank plc
Cyfanswm Cyfunol	<u>45,167</u>			

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

20 Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau

	Diffyg USS	Diffyg cynllun lleol	Cyfanswm Darpariaethau Pensiwn	Darpariaeth Ailstrwythuro	Cyfanswm Arall
Cyfunol a Phrifysgol	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst 2017	13,680	6,418	20,098	3,100	3,100
Cost/(credyd) staff	(1,400)	402	(998)	0	0
Cost gyllid	253	165	418	0	0
Symudiad ar y Cynllun Pensiwn	0	(6,985)	(6,985)	0	0
Defnyddiwyd	0	0	0	(2,086)	(2,086)
Rhyddhau darpariaeth na ddefnyddiwyd	0	0	0	(1,014)	(1,014)
Ar 31 Gorffennaf 2018	12,533	0	12,533	0	0

Diffyg USS

Mae'r rhwymedigaeth i gyllido'r diffyg o'r gorffennol yng Nghynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS) yn deillio o'r rhwymedigaeth gytundebol gyda'r cynllun pensiwn am gyfanswm taliadau'n ymwneud â buddion yn deillio o berfformiad yn y gorffennol. Wrth asesu gwerth y ddarpariaeth hon mae'r rheolwyr wedi asesu gweithwyr a fydd yn dod i'r cynllun USS a thaliadau cyflogau dros gyfnod y rhwymedigaeth gytundebol.

Diffyg cynllun lleol

Mae rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio ar 1 Awst 2017 yn ymwneud â'r rhwymedigaethau dan gynllun pensiwn BUPAS y Brifysgol. Rhoddir rhagor o fanylion yn Nodyn 28.

Darpariaeth Ailstrwythuro

Cafodd rhaglen ailstrwythuro fawr y Brifysgol, a gymeradwywyd gan y Cyngor yn ystod Gorffennaf 2017, ei chwblhau yn ystod y flwyddyn am gost is nag y darparwyd ar ei gyfer. Arweiniodd hyn at ryddhau'r ddarpariaeth na chafodd ei defnyddio.

21 Cronfeydd wrth gefn gwaddol

	Gwaddolion parhaol cyfyngedig	Gwaddolion parhaol digyfyngiad	Gwaddolion gwariadwy cyfyngedig	Cyfanswm 2018	Cyfanswm 2017
Cyfunol a Phrifysgol	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst					
Cyfalaf	4,153	191	1,556	5,900	5,530
Incwm cronedig	708	0	138	846	808
	4,861	191	1,694	6,746	6,338
Gwaddolion newydd	20	0	147	167	125
Incwm o fuddsoddiadau	112	6	42	160	127
Gwariant	(56)	0	(94)	(150)	(130)
Cynnydd yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad	224	10	83	317	286
Cyfanswm incwm/(gwariant) cynhwysfawr gwaddolion am y flwyddyn	300	16	178	494	408
Ar 31 Gorffennaf	5,161	207	1,872	7,240	6,746
Cynrychiolir gan:					
Cyfalaf	4,377	201	1,639	6,217	5,900
Incwm cronedig	784	6	233	1,023	846
	5,161	207	1,872	7,240	6,746
Dadansoddiad yn ôl asedau					
Buddsoddiadau asedau anghyfredol				6,021	5,900
Arian parod a chywerthoedd arian parod				1,219	846
				7,240	6,746

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

22 Cronfeydd wrth gefn cyfyngedig eraill

Mae cronfeydd wrth gefn gyda chyfyngiadau fel a ganlyn:

	2017/18	2016/17
	Rhoddion	Rhoddion
Cyfunol a Phrifysgol	£'000	£'000
Ar 1 Awst	488	703
Rhoddion newydd	212	213
Incwm o fuddsoddiadau	0	2
Gwariant	(167)	(207)
Cynnydd yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad	0	15
Trosglwyddo rhwng cronfeydd wrth gefn	0	(238)
Cyfanswm incwm cyfyngedig cynhwysfawr am y flwyddyn	45	(215)
Ar 31 Gorffennaf	533	488

23 Arian parod a chywerthoedd arian parod

	2018		2017	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst	31,045	30,556	16,420	15,812
Llifoedd arian	1,403	1,669	14,625	14,744
Ar 31 Gorffennaf	32,448	32,225	31,045	30,556

24 Cyfalaf ac ymrwymadau eraill

Ni wnaed darpariaeth ar gyfer yr ymrwymadau cyfalaf canlynol ar 31 Gorffennaf 2018:

	2018		2017	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ymrwymadau y contractiwyd ar eu cyfer	2,372	2,372	3,563	3,563
	2,372	2,372	3,563	3,563

25 Rhwymedigaethau prydles

Cyfanswm rhenti taladwy dan brydlesi gweithredu:

	Tir ac adeiladau	Prydlesi eraill	2018 Cyfanswm	2017 Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Taladwy yn ystod y flwyddyn	13	1,086	1,099	1,492
Ddim hwyrach na 1 flwyddyn	219	839	1,058	1,273
Hwyrach na 1 flwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	760	2,113	2,873	4,185
Diweddarach na 5 mlynedd	14,577	0	14,577	25,417
Cyfanswm taliadau prydles dyledus	15,556	2,952	18,508	30,875

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

26 Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

Digwyddiadau ar ôl llunio'r Fantolen nad ydynt yn achosi addasiad

Ar 26 Hydref, dyfarnodd yr Uchel Lys mewn perthynas â chynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio Grŵp Bancio Lloyds. Casgliad y dyfarniad oedd y dylid diwygio'r cynlluniau i gydraddoli buddion pensiwn ar gyfer dynion a merched mewn perthynas ag isafswm gwarantedig buddion pensiwn. Mae'r materion y mae'r dyfarniad yn berthnasol iddynt yn codi mewn perthynas â llawer o gynlluniau pensiwn eraill â buddion wedi'u diffinio. Rydym yn gweithio gydag ymddiriedolwyr Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor i ddeall i ba raddau y mae'r dyfarniad yn crisialu rhwymedigaethau ychwanegol yn achos ein cynllun pensiwn. Ar hyn o bryd nid yw'n bosibl nodi i ba raddau y bydd y dyfarniad yn cynyddu rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor.

Yn achos cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yr USS, dim ond i'r graddau y mae'r newid i'r buddion yn cynyddu arian parod y bydd effaith ar y ddarpariaeth a gynhwysir yn y datganiadau ariannol yn nodyn 28.

Nid oedd unrhyw ddigwyddiadau eraill ar ôl llunio'r fantolen i adrodd arnynt.

27 Gweithgareddau is-gwmnïau a chwmnïau cysylltiedig

	Statws	Cyfrannau Cyfalaf a Ddelir	Gwlad y Cofrestrriad	Prif Weithgaredd
North West Wales Management Development Centre Limited	100%	1 Cyfrannau cyffredin £1	Cymru	Cyrsiau rheolaeth, cynadleddau a llety
UNDEB (Trading) Cyfyngedig	100%	2 Cyfrannau cyffredin £1	Cymru	Rhai gweithgareddau masnachol i gefnogi Undeb y Myfyrwyr
Menai Science Park Limited	100%	1 Cyfrannau cyffredin £1	Cymru	Datblygu parc gwyddoniaeth
The Shellfish Centre	-	Cyfyngedig gan warant	Cymru	Prosesu pysgod cregyn ac ymchwil
Naturiol Bangor Limited	20%	20 Cyfrannau cyffredin £1	Cymru	Ymchwil i ddeunyddiau naturiol
Daliad a gafwyd ar gost o £50,000				
Suprex Limited	40%	3,600 Cyfrannau cyffredin £0.01	Cymru	Prosesu cemegol a gwasanaethau ymchwil
Daliad a gafwyd ar gost o £36 ar 9 Mehefin 2016				

Cafodd y Centre for Advanced Software Technology Limited ei diddymu oddi ar y gofrestr yn Nhŷ'r Cwmnïau ar 15 Awst 2017.

Trosglwyddodd y Brifysgol ei chyfran yn Aber-Bangor Consultancy Limited i Brifysgol Aberystwyth ar 1 Rhagfyr 2017.

Nid yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys Naturiol Bangor Limited, Suprex Limited na The Shellfish Centre gan nad ystyrir bod canlyniadau ac asedau a rhwymedigaethau'r cwmnïau hyn yn faterol.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

28 Cynlluniau Pensiwn

Roedd gwahanol categorïau staff yn gymwys i ymuno ag un o'r cynlluniau a ganlyn:

- Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS)
- Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor 1978 (BUPAS)
- Cynllun pensiwn gweithle y Llywodraeth (NEST)

Mae nifer fechan o staff yn parhau mewn cynlluniau eraill nad ydynt yn agored i aelodau newydd.

28A Cynllun Pensiwn y Prifysgolion

Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS) yw'r prif gynllun i'r rhan fwyaf o staff academiaidd ac academiaidd-gysylltiedig.

Cyfanswm y gost a dalwyd i'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr yw £8,085k (2017: £8,405k).

Gwnaed prisiad actiwaraid llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2014 ("y dyddiad prisiad") gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau. Mae'r prisiad fel ar 31 Mawrth 2017 ar y gweill ond heb ei gwblhau eto.

Gan na all y sefydliad weld beth yw ei gyfran ei hun o asedau a rhwymedigaethau'r cynllun, mae'r datgeliadau canlynol yn adlewyrchu'r rhai sy'n berthnasol i'r cynllun yn ei gyfanrwydd.

Prisiad 2014 oedd y trydydd prisiad i USS dan y drefn gyllido cynllun-benodol a gyflwynwyd gan Ddeddf Pensiynau 2004. Dan y drefn hon mae angen i gynlluniau gael nod cyllido statudol, sef cael asedau digonol a phriodol ar gyfer eu darpariaethau technegol. Ar y dyddiad prisiad, roedd gwerth asedau'r cynllun yn £41.6 biliwn ac roedd gwerth darpariaethau technegol y cynllun yn £46.9 biliwn, gan ddynodi diffyg o £5.3 biliwn. Bydd y ffigyrau hyn yn cael eu diwygio unwaith y bydd Prisiad y Cynllun yn 2017 wedi'i gwblhau.

Cynhyrchwyd niferoedd rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio ar gyfer y cynllun gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol ar 31 Mawrth 2017 a 2018:

	2018	2017
Cyfradd disgownt	2.64%	2.57%
Codiadau pensiwn (CPI)	2.02%	2.41%

Mae'r brif dybiaeth ddemograffig a ddefnyddir yn gysylltiedig â'r tybiaethau marwolaeth. Mae'r tybiaethau hyn wedi cael eu diweddarau ar gyfer sefyllfa gyfrifo 31 Mawrth 2018, yn seiliedig ar ddadansoddiad wedi ei ddiweddarau o brofiad y Cynllun a wnaed fel rhan o brisiad actiwaraid 2017. Mae'r tybiaethau marwolaeth a ddefnyddir yn y ffigyrau hyn fel a ganlyn:

	2018	2017
Tabl Sylfaen	<u>Cyn ymddeol</u> 71% o AMC00 (hyd 0) i ddynion a 112% o AFC00 (hyd 0) i ferched.	98% o SAPS S1NA "ysgafn" Blwyddyn Geni heb ei haddasu ar gyfer dynion
Marwolaethau	<u>Ar ôl ymddeol</u> 96.5% o'r SAPS S1NMA "ysgafn" yn achos dynion a 101.3% o RFV00 yn achos merched.	98% o'r SAPS S1NA "ysgafn" Blwyddyn Geni gyda blwyddyn o addasiad ar gyfer merched.
Gwelliannau i'r sylfaen	CMI_2016 gyda pharamedr llyfnhau o 8.5 a chyfradd gwella tymor hir o 1.8% y flwyddyn yn achos dynion a 1.6% y flwyddyn yn achos merched.	CMI_2014 gyda chyfradd tymor hir o 1.5% y flwyddyn
marwolaethau yn y dyfodol		
Y disgwyliadau oes ar hyn o bryd i rai'n ymddeol yn 65 yw:		

	2018	2017
Gwrywod sy'n 65 oed ar hyn o bryd	24.5	24.4
Benywod sy'n 65 oed ar hyn o bryd	26	26.6
Gwrywod sy'n 45 oed ar hyn o bryd	26.5	26.5
Benywod sy'n 45 oed ar hyn o bryd	27.8	29.0

Buddion presennol:

Asedau'r cynllun	£63.6bn	£60.0bn
Cyfanswm rhwymedigaethau'r cynllun	£72.0bn	£77.5bn
Cyfanswm diffyg FRS 102 y cynllun	£8.4bn	£17.5bn
Cyfanswm lefel gyllido FRS 102	88%	77%

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

28A Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (parhad)

Mae'r cynllun USS mewn diffyg a chytunwyd ar gynllun cyllido. Mae Prifysgol Bangor felly wedi cydnabod rhwymedigaeth dros y cyfraniadau taladwy sy'n codi o'r cytundeb i gyllido'r cynllun (i'r graddau y maent yn gysylltiedig â'r diffyg) a'r gost sy'n deillio o hynny mewn elw a cholled.

Ar 31 Gorffennaf 2015 cytunodd y Brifysgol i gynllun lleihau diffyg 16 mlynedd. Pennwyd gwerth presennol taliadau yn y dyfodol dan y cynllun lleihau diffyg hwn drwy ddefnyddio modelydd diffyg a gynhyrchwyd gan USS. Defnyddiwyd cyfradd ostyngol o 2.16% (1.85% yn 2016/17) i gyfrifo gwerth presennol taliadau yn y dyfodol. Mae'r ffactor gostyngol hwn wedi'i seilio ar elw o fondiau corfforaethol o ansawdd uchel fel sy'n ofynnol gan FRS102.

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Diffyg ar 1 Awst	(13,680)	(14,183)
Cost llog net	(253)	(379)
Cost gwasanaeth cyfredol	(6,228)	(7,394)
Newid yn rhagdybiaethau cynllun lleihau diffyg	(457)	(129)
Cost pensiwn USS yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr cyfunol	(6,938)	(7,902)
Cyfraniad o'r Brifysgol	8,085	8,405
Diffyg ar 31 Gorffennaf (Nodyn 20)	(12,533)	(13,680)

28B Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor 1978 (BUPAS)

Mae'r Brifysgol yn gweithredu cynllun pensiwn buddion wedi'u diffinio i staff ategol a chefnogi, sef Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor 1978 (BUPAS). Mae'r cynllun yn cael ei gyllido'n allanol a chafodd ei gontrectio allan o'r Ail Bensiwn Gwladol (S2P) hyd 31 Mawrth 2016.

Gwnaed prisiad actiwaraid tair blynedd ffurfiol diwethaf y cynllun ar 1 Awst 2017 gan actiwari â chymwysterau proffesiynol.

Yn ystod y flwyddyn, talodd y Brifysgol gyfraniadau i'r cynllun pensiwn ar gyfradd o 18.35% (2017: 18.35%).

Cyfanswm cost cyfraniadau a dalwyd gan y Brifysgol oedd £1,755k (2017: £1,887k). Talodd y Brifysgol gyfraniad pellach o £700k (2017: £700k) tuag at gynllun adfer diffyg y cynllun.

Tybiaethau

Y tybiaethau cyllidol a ddefnyddiwyd i gyfrifo rhwymedigaethau'r cynllun dan FRS102 yn y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf yw:

	2018	2017
	% p.a.	% p.a.
Chwyddiant prisiau (RPI)	3.35%	3.35%
Chwyddiant prisiau (CPI)	2.35%	2.35%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	3.65%	3.35%
Cyfradd cynnydd pensiynau a delir i aelodau BUPAS	2.20%	2.20%
Cynnydd i bensiynau gohiriedig cyn ymddeoliad	2.35%	2.35%
Cyfradd disgownt	2.70%	2.50%

Y dybiaeth anghyllidol bwysicaf yw lefel dybiedig hirhoedledd. Mae'r tabl isod yn dangos y tybiaethau disgwyliad oes a ddefnyddiwyd yn yr asesiadau cyfrifo am y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf wedi'u seilio ar ddisgwyliad oes aelodau gwrywaidd a benywaidd yn 65 oed.

	2018		2017	
	Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw
Aelod 65 oed yn ymddeol heddiw	21.1	24.0	21.0	24.0
Aelod 45 oed yn ymddeol ymhyn 20 mlynedd	22.5	25.6	22.3	25.5

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

28B Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor 1978 (parhad)

Roedd prif gategorïau asedau'r cynllun fel a ganlyn:

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Ecwitiâu	108,123	106,003
Buddsoddiadau ar sail rhwymedigaethau	31,261	24,425
Eiddo	6,088	5,562
Arian parod	744	937
Cyfanswm gwerth buddsoddiadau ar y farchnad	146,216	136,927

Nid oes gan y cynllun unrhyw fuddsoddiadau yn y Brifysgol neu mewn unrhyw eiddo a ddefnyddir gan y Brifysgol,

Cyfanswm adenillion ar asedau'r cynllun:

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Incwm llog	3,402	3,101
Adenillion ar asedau'r cynllun (ac eithrio swm wedi'i gynnwys mewn traul llog net)	7,599	12,688
Cyfanswm	11,001	15,789

Dadansoddi'r swm a ddangosir ar y fantolen:

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
<i>Cysoni Asedau</i>		
Ar 1 Awst	136,927	122,078
Buddion a dalwyd	(4,542)	(4,019)
Treuliau gweinyddu	(536)	(446)
Cyfraniadau'r cyflogwr	3,286	3,441
Cyfraniadau gweithwyr	80	84
Incwm llog	3,402	3,101
Adenillion ar asedau	7,599	12,688
Ar 31 Gorffennaf	146,216	136,927

Cysoni Rhwymedigaethau

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Ar 1 Awst	(143,345)	(133,022)
Budd a dalwyd	4,542	4,019
Cost gwasanaeth	(3,152)	(3,284)
Cyfraniadau gweithwyr	(80)	(84)
Traul llog	(3,567)	(3,384)
Colled actiwaraid	8,979	(7,590)
Ar 31 Gorffennaf	(136,623)	(143,345)

Pensiwn net a gariwyd ymlaen (rhwymedigaeth/darpariaeth) (Nodyn 20)

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
	(9,593)	(6,418)

Cydnabuwyd £6,985k o'r Enillion Actiwaraid yn 2017/18 yn erbyn y ddarpariaeth yn Nodyn 20. Mae £9,593k yn cynrychioli'r balans a gariwyd ymlaen ond na chafodd ei gydnabod fel ased yn mantolen y Brifysgol.

Ail-fesur rhwymedigaeth net:

	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Adenillion ar asedau'r cynllun	7,599	12,688
Colled actiwaraid	8,979	(7,590)
Cyfanswm	16,578	5,098

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018

28B Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Prifysgol Bangor 1978 (parhad)

Dadansoddiad o daliadau gweithredu:	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Cost gwasanaeth cyfredol	3,152	3,284
Treuliau gweinyddu	536	446
Traul llog net	165	283
Cyfanswm	3,853	4,013
Dadansoddiad o gost llog net:	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Incwm llog ar asedau'r cynllun	3,402	3,101
Traul llog ar rwymedigaethau pensiwn	(3,567)	(3,384)
Cyfanswm	(165)	(283)
Dadansoddiad o symudiad yn niffyg y cynllun:	2017/18	2016/17
	£'000	£'000
Ar 1 Awst	(6,418)	(10,944)
Treuliau gweinyddu	(536)	(446)
Cyfraniadau neu fuddion a dalwyd gan y Brifysgol	3,286	3,441
Cost gwasanaeth cyfredol	(3,152)	(3,284)
Cost cyllid arall	(165)	(283)
Adenillion ar asedau (ac eithrio swm wedi'i gynnwys mewn llog net)	7,599	12,688
Ennill / (colled) a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall	8,979	(7,590)
Ar 31 Gorffennaf - ased heb ei gydnabod/(darpriaeth)	9,593	(6,418)

29 Trafodion partïon cysylltiedig

Yn gynwysedig o fewn y datganiadau ariannol mae trafodion ariannol gyda'r partïon cysylltiedig canlynol nad oes gan y Brifysgol fudd rheoli ynddynt. Caiff yr holl drafodion eu gwneud o hyd braich ac yn unol â Rheoliadau Ariannol y Brifysgol a'r gweithdrefnau caffael arferol. Mae gwerth y trafodion hyn a adlewyrchir yn y cyfrifon ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2018 yn cael eu hamlinellu isod.

Sefydliad		Incwm	Gwariant	Yn ddyledus o / (hyd) 31 Gorffennaf 2018
	Nodyn	£'000	£'000	£'000
Undeb Myfyrwyr Prifysgol Bangor		10	1,193	(2)
P&O Maritime Ocean Sciences Ltd	15	62	939	751

Mae trafodion eraill gyda phartïon cysylltiedig sy'n ymwneud ag aelodau o Gyngor y Brifysgol yn cael eu datgelu o dan Nodyn 7.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2018

30 Offerynnau Ariannol		2018		2017	
	Nodyn	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
Asedau Ariannol					
Asedau ariannol a fesurir ar gost:					
Arian parod a chywerthoedd arian parod	23	32,448	32,225	31,045	30,556
Asedau ariannol a fesurir ar werth teg:					
Buddsoddiadau anghyfredol	14	6,021	6,021	6,196	6,196
Asedau ariannol a fesurir ar gost llai amhariad:					
Buddsoddiadau anghyfredol	14	83	213	83	213
Symiau derbyniadwy masnach	17	10,333	9,522	9,300	8,493
Symiau derbyniadwy eraill	17	10,102	14,018	10,586	14,291
		<u>58,987</u>	<u>61,999</u>	<u>57,210</u>	<u>59,749</u>
Rhwymedigaethau ariannol					
Rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost:					
Masnach a symiau taladwy eraill	18/19	32,722	31,534	40,816	39,445
Rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost wedi'i amorteiddio:					
Benthyciadau	18/19	45,167	42,676	48,321	45,347
Trefniadau consesiynau gwasanaeth	18/19	66,128	66,128	67,408	67,408
Prydlesi cyllid	18/19	84	84	155	155
		<u>144,101</u>	<u>140,422</u>	<u>156,700</u>	<u>152,355</u>

Caiff yr incwm a'r gwariant mewn perthynas â'r offerynnau ariannol ei grynhoi isod:

		£'000	£'000	£'000	£'000
Cyfanswm incwm buddsoddiadau ar gyfer asedau ariannol ar gost	5	139	277	155	215
Cyfanswm incwm buddsoddiadau ar gyfer asedau ariannol ar werth teg	5	160	160	129	129
Cyfanswm gwariant llog ar gyfer rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio	8	5,443	5,413	5,401	5,180

Mae'r Brifysgol yn ymrwmo i drafodion sy'n bennaf yn rhai nad ydynt yn gymhleth neu yn rhai tymor byr gan arwain at offerynnau ariannol sylfaenol. O'r herwydd, ystyrir gan y Brifysgol bod y risg sy'n gysylltiedig â'r asedau a'r rhwymedigaethau a amlinellir uchod yn gymharol isel. Mae'r asedau ariannol a fesurir ar gost yn bennaf ar ffurf arian parod neu gywerthoedd arian parod a ddelir ar adnau gan sefydliadau ariannol. Mae asedau ariannol a fesurir ar werth y farchnad yn agored i'r risg o newidiadau ym mhrisiau'r farchnad. Rheolir y rhain yn weithredol gan reolwyr cronfeydd proffesiynol yn unol â strategaeth fuddsoddi a bennir gan y Brifysgol.

I gael rhagor o fanylion y telerau a'r amodau sy'n gysylltiedig â benthyciadau, cyfeiriwch at Nodyn 19.

31 Bwrsariaethau

Y Brifysgol yw'r asiant talu ar ran y Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Llywodraeth Cymru o ran bwrsariaethau a threuliau sydd ar gael i fyfyrwyr yn astudio cyrsiau nyrsio a hyfforddi athrawon. Y symiau a dalwyd yw:

	2017/18 £'000	2016/17 £'000
Nyrsio	4,263	3,682
Hyfforddi Athrawon	328	287
	<u>4,591</u>	<u>3,969</u>

Nid yw'r bwrsariaethau ac all-daliadau cysylltiedig wedi eu cynnwys yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.